

ANALIZA STANJA I MOGUĆNOST RAZVOJA SPECIFIČNIH OBLIKA TURIZMA NA PRIMJERU GRADA ŠIBENIKA

Erak, Marijan

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:257138>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVO

Marijan Erak

**ANALIZA STANJA I MOGUĆNOSTI RAZVOJA
SPECIFIČNIH OBLIKA TURIZMA NA PRIMJERU
GRADA ŠIBENIKA
ZAVRŠNI RAD**

Karlovac, 2024.

Marijan Erak

**ANALIZA STANJA I MOGUĆNOSTI RAZVOJA
SPECIFIČNIH OBLIKA TURIZMA NA PRIMJERU
GRADA ŠIBENIKA**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij Ugostiteljstvo

Kolegij: Osnove specifičnih oblika turizma

Mentorica: dr.sc. Mateja Petračić, prof. struč. stud

Matični broj studenta: 0248078127

Karlovac, rujan 2024.

SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je analiza stanja i mogućnost razvoja specifičnih oblika turizma na području Šibenika. Grad Šibenik nalazi se u središnjoj Dalmaciji te je glavno administrativno, kulturno i gospodarsko središte Šibensko-kninske županije. Šibenik se nalazi u neposrednoj blizini dvaju nacionalnih parkova, a to su NP Krka i NP Kornati. Grad je bogat prirodnim i antropogenim resursima koji su iznimno bitni za dalji razvoj turističke ponude. Grad je poznat po svojim tvrđavama od kojih su najpoznatije tvrđava Barone, Tvrđava sv. Mihovila i utvrda sv. Nikole. Također Šibenik se ističe po Katedrali sv. Jakova i utvrdi sv. Nikole koje se nalaze na UNESCO-voj svjetskoj baštini. Glavne gospodarske djelatnosti su građevinarstvo, poljoprivreda, ribarstvo i turizam. Za vremenski period između 2021. i 2023. najveći broj dolazaka i noćenja ostvarili su turisti iz Njemačke, Austrije, Slovenije, Slovačke, Češke i Poljske. Najveći broj noćenja ostvaren je u privatnom smještaju i kampovima. Šibenik se kontinuirano razvija kao turistička destinacija s velikim potencijalom za daljnji razvoj te nastavlja privlačiti turiste iz cijeloga svijeta. U Šibeniku i dalje prevladava sezonalnost što znači da najveći broj gostiju i dalje dolazi u ljetnim mjesecima. Grad Šibenik ima velik potencijal za razvitak specifičnih oblika turizma.

Ključne riječi: kulturna baština, razvoj turističke ponude, specifični oblici turizma, Šibenik, turizam

SUMMARY

The topic of this paper is the analysis of the situation and the possibility of developing specific forms of tourism in the area of Šibenik. The city of Šibenik is located in central Dalmatia and is the main administrative, cultural and economic center of Šibenik-Knin County. Šibenik is located in the immediate vicinity of two national parks, namely NP Krka and NP Kornati. The city is rich in natural and anthropogenic resources that are extremely important for the further development of the tourist offer. The city is known for its fortresses, the most famous of which are the Barone Fortress, the Fortress of St. Mihovila and the fortress of St. Nicholas. Šibenik also stands out for the Cathedral of St. Jakov and fortress of St. Nicholas, which is a UNESCO World Heritage Site. The main economic activities are construction, agriculture, fishing and tourism. For the time period between 2021 and 2023, tourists from Germany, Austria, Slovenia, Slovakia, the Czech Republic and Poland achieved the largest number of arrivals and overnight stays. The largest number of overnight stays was in private accommodation and camps. Šibenik is continuously developing as a tourist destination with great potential for further development and continues to attract tourists from all over the world. Seasonality still prevails in Šibenik, which means that the largest number of guests still come in the summer months. The city of Šibenik has great potential for the development of specific forms of tourism.

Key words: cultural heritage, development of the tourist offer, specific forms of tourism, Šibenik, tourism

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode istraživanja	1
1.3. Struktura rada	1
2. TEMELJNA OBILJEŽJA GRADA ŠIBENIKA	3
2.1. Povijesni razvoj grada Šibenika	3
2.2. Geografska i klimatska obilježja grada Šibenika	4
2.3. Demografska struktura grada Šibenika	4
2.4. Gospodarske značajke grada Šibenika	4
3. TURISTIČKI RESURSI I ATRAKCIJE GRADA ŠIBENIKA	8
3.1. Prirodni turistički resursi	8
3.2. Antropogeni turistički resursi	8
3.3. Kulturno-povijesna baština	15
4. ANALIZA STANJA TURIZMA U GRADU ŠIBENIKU	20
4.1. Analiza turističkog prometa grada Šibenika	20
4.2. Analiza emitivnih turističkih tržišta grada Šibenika	24
4.3. Analiza smještajnih kapaciteta grada Šibenika	25
4.4. Analiza turističkog prometa i emitivnog tržišta u nautičkom turizmu grada Šibenika	26
5. ANALIZA DIONIKA	28
5.1. Gospodarski sektor	28
5.2. Javni sektor	28
5.3. Civilni sektor	31
6. ANALIZA STANJA TURISTIČKIH ZONA GRADA ŠIBENIKA	34
7. SWOT ANALIZA GRADA ŠIBENIKA	39
8. SPECIFIČNI OBLICI TURIZMA GRADA ŠIBENIKA	42
8.1. Nautički turizam	42
8.2. Kulturni turizam	46
8.2.1. Etno turizam	47
8.3. Zdravstveni turizam	48
8.4. Gastronomski turizam	51
8.5. Poslovni turizam	52
8.6. Avanturistički turizam	53

9. ZAKLJUČAK.....	56
POPIS LITERATURE.....	57
POPIS ILUSTRACIJA.....	59

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog rada je analizirati turističku destinaciju Šibenik i njezine aktivnosti, to jest analiza njezinih obilježja, resursa, sektora, turističkog prometa i SWOT analize. Cilj rada je prikazati, analizirati i objasniti koji čimbenici utječu na daljnji razvoj te mogućnost razvoja specifičnih oblika turizma na primjeru grada Šibenika.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Prilikom izrade ovog rada korišteni su sekundarni izvori podataka koji su prikupljeni iz stručnih knjiga, internetskih stranica te statistički podaci prikupljeni od Turističke zajednice grad Šibenik. Za interpretaciju i prikaz podataka korištene su statističke metode koje su prikazane pomoću tablica i grafikona. Tijekom izrade rada korištene su metode deskripcije, metode analize i sinteze, statistička metoda te metoda istraživanja za stolom.

1.3. Struktura rada

Sadržaj završnog rada podijeljen je u osam međusobno povezanih cjelina. U uvodu, prvoj cjelini definirani su predmet i cilj rada, izvori podataka, metode prikupljanja i obrade podataka te sadržaj i struktura rada. U drugoj cjelini prikazana je temeljna obilježja grada Šibenika, koja obuhvaćaju povijesni razvoj grada Šibenika, geografska i klimatska obilježja grada Šibenika te gospodarske značajke grada Šibenika. U trećoj cjelini rada prikazani su turistički resursi i atrakcije grada Šibenika, koje obuhvaćaju prirodne turističke resurse, antropogene turističke resurse i kulturno-povijesnu baštinu. U četvrtoj cjelini prikazana je analiza stanja turizma u gradu Šibeniku, a obuhvaća analizu turističkog prometa grada Šibenika, analizu emitivnih turističkih tržišta grada Šibenika, analizu smještajnih kapaciteta grada Šibenika te, analizu turističkog prometa i emitivnog tržišta u nautičkom turizmu. Zatim je u petoj cjelini prikazana analiza dionika, točnije gospodarski, javni i civilni sektor. Nadalje u sljedećoj

cjelini analizirano je stanje turističkih zona grada Šibenika te SWOT analiza grada Šibenika. U sedmoj cjelini prikazani su specifični oblici turizma grada Šibenika, to jest nautički, kulturni s osvrtom na etno turizam, zdravstveni, gastronomski, poslovni i avanturistički turizam. U zaključku su navedene sve bitne informacije i stavovi. Na samom kraju rada, nalazi se popis literature, tablica, ilustracija i grafikona.

2. TEMELJNA OBILJEŽJA GRADA ŠIBENIKA

Grad Šibenik je glavni grad te administrativno-politički, gospodarski i društveno-kulturni centar Šibensko-kninske županije. Šibenik također nazivaju i Krešimirovim gradom zbog prvog spominjanja 1066. godine u darovnici Petra Krešimira IV. Nalazi se na središnjem Jadranu u razvedenom zaljevu u koji utječe rijeka Krka. Površina grada iznosi 404. 93 km i dijeli se na 31 naselje, a karakterizira ga vrlo razvedena obala kao i otočje koje se sastoji od 6 većih otoka i 24 otočića. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine, grad ima 42.599 stanovnika. U idućim točkama analiziran je povijesni razvoj grada Šibenika, njegova demografska struktura, geografska i klimatska obilježja te gospodarske značajke grada Šibenika.

2.1. Povijesni razvoj grada Šibenika

Prostor Šibenika nastanjen je još od prapovijest (drevni grad Tairon). Prema legendama, osnovao ga je knez Domagoj u 9.st. U počecima se grad razvijao kao utvrda (castrum) sa predgrađem (suburbium) na području Dolca. Šibenik se prvi put službeno spominje na Božić 1066.godine kada tadašnji hrvatski kralj Petar Krešimir IV poklanjanjem slobode benediktinskom samostanu sv. Marija u Zadru. Šibenik je bio jedan od najjačih hrvatskih gradova koji su bili protuteža gradovima bizantske Dalmacije. Od samog osnutka do 1180. godine Šibenik su pokušavali osvojiti Mlečani, Bizant te ugarska obitelj Arpadovići.

Slika 1: Grad Šibenik

Izvor: Visit Šibenik, <https://www.sibenik-tourism.hr/> (15.05.2024.)

Šibenik 1358.godine pada u ruke Anžuvincima, zatim 1390.godine priznaje vlast bosanskog kralja Tvrtka I. Kotromanića. U listopadu 1412.godine Šibenik pada pod vlast Venecije. Osmanlije 1647.godine vrše najveću opsadu i napad na Šibenik.

2.2. Geografska i klimatska obilježja grada Šibenika

Šibenik se nalazi na 43°44' sjeverne geografske širine te 15 °55' istočne geografske širine. Prostor Šibensko-kninske županije obuhvaća jedan od najneobičnijih i ekoloških najbolje očuvanih prostora u ovom dijelu Europe. Grad Šibenik nalazi se u srednjoj Dalmaciji između dva nacionalna parka (NP Krka i NP Kornati). Smješten je u Šibenskom zaljevu u koji se ulijeva rijeka Krka te je smješten na brežuljku. Reljef grada Šibenika karakterizira razvedena obala sa otocima poput Prvića, Žirja, Kaprija i Obonjana. Površina grada iznosi 404.93km i dijeli se na 31 naselje te se sastoji od 6 većih otoka i 24 otočića. Karakterizira ga mediteranska klima sa vrućim ljetima te blagim i suhim zimama, gdje se pojavljuje bura ,jugo te maestral.

2.3. Demografska struktura grada Šibenika

Prema zadnjem popisu iz 2021.godine, grad Šibenik kao i većina gradova, suočava se sa padom broja stanovnika te grad broji 42 589 stanovnika. Muška populacija čini 20.502, dok ženska populacija čini 22.097, što iznosi smanjenjem u odnosu na 2011. godinu. U 2011. godini Šibenik je imao 46.332 stanovnika, što je rezultira smanjenjem od 3.743 stanovnika, što se negativno odražava na grad.

2.4. Gospodarske značajke grada Šibenika

Sredinom 19.st. i početkom 20.st. bio je jedan od najznačajnijih gospodarskih središta Dalmacije, tj. juga Hrvatske, a u gospodarstvu je bio značajan u trgovačkoj, industrijskoj te obrtničkoj grani Dalmacije. Sam temelj razvitka šibenske industrije nalazi se u izgradnji energetske postrojenja. Prvi generator struje postavljen je na rijeci Krki 1895. godine u hidroelektrani Jaruga. Šibenska luka imala je važnu ulogu u vrijeme Austro-Ugarske te je bila treća po važnosti iza Trsta i Rijeke. Razvoj šibenskog gospodarstva temelji se na proizvodnji, trgovini i turizmu.

- **Poljoprivreda**

Prostor grada Šibenika je ograničen zbog kršnog terena na kojem nije moguća intenzivna poljoprivredna proizvodnja. Prema podacima Prostornog plana uređenja Šibensko-kninske županije, poljoprivredno zemljište zauzima 60,3%, površine županije, od čega je obradiva samo četvrtina. Na području Šibensko-kninske županije, prema podacima DZS-a iz 2016. godine, poslovalo je 4.661 poljoprivredno gospodarstvo, najveći broj se odnosi na OPG, dok se manji broj odnosi na ostala gospodarstva, kao što su trgovačka društva(35), 20 zadruga, 16 obrta te 6 ostalih subjekata.

Najveći udio ARKOD otpada na krške pašnjake, zatim na maslinike koji su ujedno i najzastupljenija vrsta, zatim na trećem mjestu se nalaze oranice te zatim vinogradi gdje se u pogledu Šibensko-kninske županije, vinogradarstvom bavi ukupno 2.074 poljoprivrednika, od čega 2,4% ukupne količine proizvedene u RH. Prosječna brojka stabala maslina u Šibensko-kninskoj županiji iznosi 800 000, a proizvodnja se kreće oko 4.500 i 6000 tona ploda, što čini između 600 i 850 tona maslinovog ulja.

U županiji je registrirano 14 prerađivača maslina. Uz uzgoj mediteranskih kultura, nalazimo i stočarstvo, ribarstvo te ostalu proizvodnju prepoznatljivih proizvoda za to podneblje, kao što su sir, vino, ulje, janjetina, pršut itd. Također, i dalje su među glavnim nedostacima poljoprivrede loša infrastruktura, loša agrarna politika, promjene u zakonodavstvu, dobna struktura, manjak radne snage, nedovoljna edukacija itd.

- **Ribarstvo**

Na području Šibensko-kninske županije nalazi se 413 plovila za gospodarski ribolov. Izlov ribe i drugih morskih organizama povećao se za 154,5% što ukazuje na natprosječni rast, dok je najzastupljenija bila plava riba. Evidentirano je 23 marikulturnih uzgajališta, od čega su tri četvrtine za uzgoj školjaka.

Također, zabilježen je i pad količine ulova, ali nedovoljna pokrivenost ribarskim lukama, manjak postrojenja za preradu, nedostatak distribucije i loša kontrola fondova su veliki izazov za Šibensko-kninsku županiju.

- **Industrija**

Najzastupljenija industrija na području grada Šibenika je prerađivačka industrija. Šire gradsko područje Šibenika ima bogato nasljeđe industrijske proizvodnje koja se najviše temelji na preradi metala, pa time i ostaje vodeća i glavna djelatnost u industrijskoj proizvodnji, gdje se i dan danas održava pozitivan trend rasta proizvodnje. Neke od značajnijih prerađivačkih tvornica su: TLM, NPC remonto brodogradilište i tvrtke ZM.VIKOM I Vinoplod Šibenik. U sektoru prerađivačke industrije nalazi se 201 poduzeće koje ima mali porast, ali može biti potencijalni indikator za oporavak industrije.

- **Građevinarstvo**

Na području Šibensko-kninske županije posluju 222 poduzetnika u sektoru građevine, te se kao najistaknutija grana građevinarstva izdvaja gradnja stambenih i nestambenih zgrada koja zapošljava 49% ukupno zaposlenih u sektoru.

- **Trgovina**

Trgovina se nalazi na drugom mjestu sa godišnjim prihodima od gotovo 75 milijuna eura. Najzastupljenije trgovine u gradu Šibeniku su: Konzum, Kaufland, Spar, Lidl, Pevex, Momax te drugi. Poslovanja trgovina dijeli se na trgovine na malo i trgovine na veliko gdje u županiji posluje 431 poduzeće i ta brojka iz godine u godinu raste.

- **Promet**

Grad Šibenik prometno je povezan kroz cestovni, zrakoplovni, pomorski i željeznički promet. Šibenik i Šibensko-kninska županija nemaju zračnu luku iako je jedna u planu. Šibenik ima značajan prometni položaj, povezan je Jadranskom magistralom s priobaljem, cestom prema Kninu i BiH te autocestom s unutrašnjosti Hrvatske. Željeznica je također razvijena s prugom prema Zagrebu i Splitu, najvažniji je značaj prema pomorskom prometu zbog šibenske luke i trajektne veze s Italijom.

Uz šibensku luku imamo još dvije županijske luke, 23 lokalnog značaja te 19 luka nautičkog turizma. Zrakoplovni promet se odvija preko zračne luke Split te zadarske zračne luke Zemunik. Za područje Šibensko-kninske županije predviđa se izgradnja zračne luke Pokrovnik na području grada Drniša.

- **Turizam**

Turizam je jedan od najznačajnijih gospodarskih grana, za dodatni razvoj turizma potaknuta je izrada Master plana. U tom planu analiziraju se turističke atrakcije, rokovi, trendovi, infrastrukture, turističko poslovanje i upravljanje, razne inicijative i promidžbe. Izrađuju se petogodišnji i desetogodišnji planovi, tj. strateški dokumenti za daljnji razvoj turizma do 2030.godine. U tom strateškom planu navodi se daljnji razvoj nautičkog i kulturnog turizma uz naglasak na plasman tradicionalnih šibenskih proizvoda, porast broja smještajnih kapaciteta i uređena kupališta. Također, planira se jačanje ponude za posjetitelje u smislu ponude manifestacija predvođenih tradicionalnim Međunarodnim dječjim festivalom.

Na području grada Šibenika nalaze se četiri lokalne turističke zajednice: TZ Grada Šibenika, TZ Grebaštica, TZ Krapanj-Brodarica i TZ Zlarin. Šibenik je jedan od najzanimljivijih turističkih destinacija na Jadranu gdje je, uz razvoj smještajnih kapaciteta, hotela i apartmana razvoj pratila i valorizacija kulturne baštine, kulturnog turizma i događaja. Najveća turistička tvrtka na području grada je Solaris d.d.

3. TURISTIČKI RESURSI I ATRAKCIJE GRADA ŠIBENIKA

Grad Šibenik obiluje turističkim resursima. Turističke resurse možemo podijeliti na prirodne i antropogene. Sami turistički resursi predstavljaju sve prostorne resurse koji imaju turistički potencijal koji omogućuju korištenje primarnih resursa u turističkoj ponudi. U sljedećim poglavljima nalazi se analiza prirodnih i antropogenih turističkih resursa.

3.1. Prirodni turistički resursi

Šibensko-kninska županija dijeli se na dva dijela: pomorski dio koji obuhvaća obalu, otoke i zaobalje te Dalmatinsku zagoru. U primorskom dijelu nalazi se grad Šibenik. Najvažniji hidrografski resurs grada je Jadransko more. U ljetnim mjesecima temperatura mora iznosi 25°C dok zimi iznosi 7°C. Rijeka Krka također je od velike važnosti za posjet grada. Ona izvire u podnožju Dinare, protječe kanjonom dugim 75 km, ulazi u Prokljansko jezero te se ulijeva u Šibenski kanal. Šibenski arhipelag čini skupina otoka: Žirje, Kaprije, Krapanj, Zlarin i Prvić. Flora i fauna je vrlo bogata. Podmorje Šibenskog zaljeva je vrlo bogato zajednicom četiri vrste morskih cvjetnica od kojih je Posidonija najbitnija za održavanje ekosustava. Na otocima u arhipelagu prevladavaju četiri vrste orhideja. Što se tiče životinjskog svijeta ima veliki broj ugroženih vrsta, neobičnih i rijetkih životinjskih vrsta. Životinje koje obitavaju na tom području su: dobri dupin, glavata želva, crveni koralj, plemenita periska, ljubičasta gorgonija, prugasti orao, mali vranac, krški sokol, sivi sokol, blistavi ibis, čaplja danguba, šišmiši, vuk, čagljevi, leptiri itd.

3.2. Antropogeni turistički resursi

Antropogeni resursi su svi sadržaji koje je stvorila ljudska ruka, a obuhvaćaju spomenike, objekte i manifestacije koje kod čovjeka stvaraju potrebu za posjetom određenog područja koje obiluje turističkim resursima.

Jedan od glavnih antropogenih turističkih resursa grada Šibenika je stara gradska jezgra. Jezgra obiluje sakralnim objektima poput katedrale sv. Jakova, kuće plemića i pučana te mnogi drugi objekti.

Katedrala sv. Jakova od 2000.godine nalazi se na UNESCO-ovoj kulturnoj baštini. Katedrala je građena tijekom 15. i 16.st., izgrađena je kompletno od kamena bez korištenja vezivnog materijala. Za vrijeme Domovinskog rata kupola je nastradala te je postala simbol ratnog Šibenika. Također, Šibenik je prepoznatljiv i po svojim tvrđavama. Tvrđava sv. Ivana nastala je 1646. godine u roku od dva mjeseca, nalazi se na brdu sjeverno od stare gradske jezgre. Tvrđava ima zvjezdasti oblik te je pojačana zidanim nasipom na sjevernoj strani.

Slika 2: Katedrala sv. Jakova

Izvor: Visit Šibenik, <https://www.sibenik-tourism.hr/> (15.05.2024.)

Turski paša Tekelije je 1674. godine htio osvojiti tvrđavu sv. Ivana kako bi zavladao gradom. Kroz stoljeće, tvrđava je bila zapuštena pa je 2016.godine pokrenut projekt obnove.

Tvrđava Barone izgrađena je u isto vrijeme kada i tvrđava sv. Ivana. Nalazi se također na brdu 90 metara iznad mora. Nekoć je bila u funkciji meteorološke stanice i kao ugostiteljski objekt. Posjetitelje privlači zbog pogleda koji pruža na Šibenski zaljev te kompletni šibenski arhipelag.

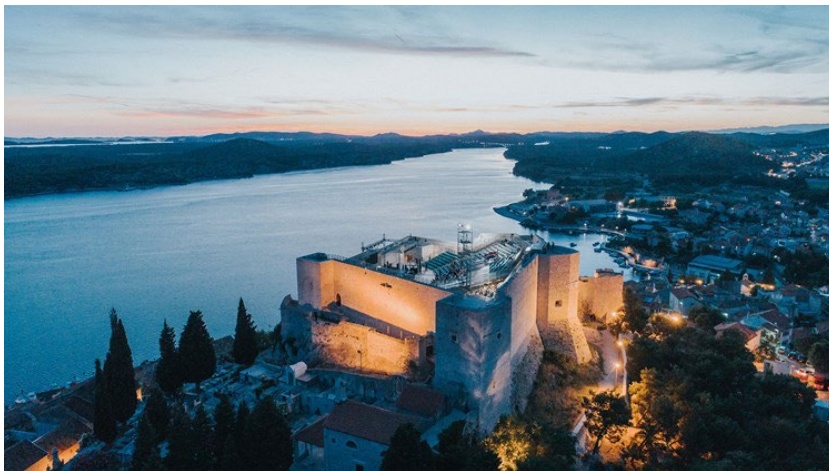
Slika 3: Tvrđava Barone

Izvor: Amadria Park, <https://www.amadriapark.com/> (15.05.2024.)

Tvrđava sv. Mihovila nalazi se na kamenoj uzvisini 70 metara iznad mora te je također imala obrambenu funkciju kroz povijest. Zajedno sa tvrđavom Barone pruža prekrasan pogled na Šibenik i otoke arhipelaga.

Slika 4: Tvrđava sv. Mihovila

Izvor: Tvrđava Svetog Mihovila, <https://www.tvrdjava-kulture.hr/> (15.05.2024.)

Obnovljena je 2014. godine, dodan joj je novi sadržaj, a u ljetnim mjesecima služila kao kulisa za razne manifestacije i događaje (glazbene, scenske, edukativne i druge). Sredinom 20.st. dolazi do ideje izgradnje ljetne pozornice, a prilikom veće navedene obnove dodano je i gledalište kapaciteta 1077 sjedećih mjesta s kojih posjetitelji mogu uživati u raznih događanjima.

Tvrđava sv. Nikole jedina je tvrđava koja se ne nalazi na brdima nego na moru, točnije nalazi se na ulazu u kanal sv. Ante. Predstavlja spomenik svjetske graditeljske Baštine na Mediteranu. Ona je jedina mletačka utvrda koja je smještena na moru. Sagrađena je sredino 16.st. kako bi zaštitila Šibenik i njegovu luku sa mora.

Slika 5: Tvrđava sv. Nikole

Izvor: Visit Šibenik, <https://www.sibenik-tourism.hr/> (15.05.2024.)

Također se nalazi na UNESCO-ov popisu svjetske baštine od 2017.godine. Od polovice lipnja 2019.godine je otvorila svoja vrata za posjetitelje. Posjet Tvrđavi sv. Nikole, radi zahtjevnih restauratorsko-konzervatorskih radova, za sada je moguć jedino morskim putem, brodom u organizaciji Javne ustanove Priroda Šibensko-kninske županije. Brodska vožnja započinje na šibenskoj rivi prema unaprijed utvrđenoj satnici, na relaciji od mula „Krke“ do Tvrđave sv. Nikole i traje pola sata.

Tvrđava sv. Ivana (Tanaja) je smještena na vrhu brda sjeverno od šibenske gradske jezgre. Nalazi se na 115 metara nadmorske visine. Tvrđava sv. Ivana najveća je od tri šibenske tvrđave i zadnja obnovljena. Sagrađena je 1646. godine i to u svega 58 dana. Tvrđava je dobila ime po maloj kapeli koja se nalazila na tom mjestu do 1638. godine, nakon čega je srušena kako bi se napravila tvrđava. Tvrđava sv. Ivana podignuta je za vrijeme Kandijskog rata (peti rat između Mletačke Republike i Osmanskog Carstva). Paralelno sa gradnjom tvrđava sv. Ivana gradila se i tvrđava Šubićevac (Barone). Nacrt tvrđave izradio je franjevački inženjer Antonio Leni iz Genove.

Slika 6: Tvrđava sv. Ivana

Izvor: Tvrđava kulture Šibenik, <https://www.tvrđjava-kulture.hr/hr/tvrđava-sv-ivana/za-posjetitelje/> (21.05.2024.)

Tlocrt tvrđave je zvjezdasti oblik a na sjevernoj strani pojačana je visokim zidanim nasipom u obliku klijesta (talijanski tanaglia), te od tuda naziv Tanaja. Godine 1647. odvijale su se velike borbe sa Turcima u kojima je tvrđava obranila grad od 20 000 turskih napadača u jednomjesečnoj opsadi grada od 17. kolovoza do 16. rujna 1647. godine. Preko 4000 Turaka poginulo je u tom razdoblju za vrijeme borbi oko tvrđave. Tvrđava je obnovljena 2022. godine.

Aquarium Šibenik nalazi se u staroj gradskoj jezgri u neposrednoj blizini katedrale sv. Jakova. Prostire se na 200 m² u kamenoj kući dalmatinskog izgleda. Sadrži 20 akvarija sa tropskim ribama i biljkama te terarije sa gmazovima. U sklopu akvarija nalazi se i suvenirnica u kojoj se mogu kupiti suveniri izrađeni od strane lokalnih kreativaca.

Pod nematerijalnim antropogenim resursima podrazumijevaju se događaji i manifestacije. One se dijele na:

- Umjetničke manifestacije,
- Zabavne manifestacije,
- Kulturne manifestacije,
- Sportske i rekreacijske manifestacije,
- Turističke manifestacije,

- Poslovne manifestacije,
- Vjerske manifestacije,
- Ekološke manifestacije i
- Obrazovne i znanstvene manifestacije.

Tablica 1: Manifestacije grada Šibenika

MANIFESTACIJA	VRSTA MANIFESTACIJE	VRIJEME ODRŽAVANJA (mjesec)	MJESTO ODRŽAVANJA	MOTIV ODRŽAVANJA
<i>Seasplash festival</i>	Zabavna	Srpanj	Rt Malinska	Promoviranje soundsystem kulture
<i>Šibenik Dance festival</i>	Umjetnička	Zadnji tjedan srpnja	HNK, tvrđava sv. Mihovila, Katedrala sv. Jakova	Stvaranje festivala od nacionalne važnosti koji prikazuje umjetnička djela iz različitih zemalja
<i>Međunarodni dječji festival</i>	Kulturna	lipanj, srpanj	šibenske ulice i trgovi	unapređivanje estetskog odgoja djece i mladeži i razvijanje dječje kreativnosti
<i>Klupske večeri</i>	Kulturna	svaki četvrtak u srpnju, kolovozu i sredinom rujna	Mala loža	predstavljanje i unapređivanje tradicije a capellazborova iz Šibenika i okolice
<i>ŠKURE-šibenske književne ure</i>	kulturna, umjetnička	Rujan	Mala loža, krstionica	osiguravanje kvalitetnih književnih sadržaja i jačanje potrebe za knjigom u cijeloj regiji
<i>Orguljaška ljetna škola</i>	Obrazovna	kolovoz	glazbena škola Šibenik	razvoj vještina interpretacije i

				improvizacije na orguljama
Supertoon	Obrazovna	Srpanj	Mala loža, Gorica, Gradski park, galerija sv. Krševana	poticanje djece i mladih na stvaranje animacija
Adriatic Boat Show	Poslovna	listopad	Marina Mandalina	Promocija male brodogradnje
MEĐUNARODNA UTAKMICA ELF-A 2024.: HAMBURG SEA DEVILS PROTIV MADRID BRAVOSA	Sportsko-rekreacijska	24.kolovoza 2024.godine	Stadion Šubićevac	Promocija američkog nogometa u RH

Izvor: Vlastita izrada (21.05.2024.)

Seasplash festival jedan je od najdugovječnijih hrvatskih festivala, nudi četiri dana različite vrste glazbe na nekoliko pozornica diljem grada te dnevne glazbene programe na plaži. Uz glazbene programe festival nudi besplatno kampiranje i radionice. Ugošćuje najbolje izvođače iz svijeta i regije sve s ciljem promoviranja sound system kulture.

Šibenik Dance festival umjetnička je manifestacija koja se održava u srpnju na različitim lokacijama u gradu. Festival nudi edukacije za mlade plesače te je cjelovečernji plesni program za ljubitelje plesa.

Manifestacija klapskih večeri u Šibeniku održava se tijekom srpnja, kolovoza i sredine rujna svaki četvrtak. Festival okuplja a capella zborove iz Šibenika i okolice.

Orguljaška ljetna škola održava se u kolovozu i namijenjena je velikom broju polaznika kojima nudi detaljnije upoznavanje orguljaškog programa, razvoj vještina interpretacije i improvizacije na povijesnim i recentnim orguljama i uvid u njihovu konstrukciju.

ŠKURE- šibenske književne ure je manifestacija koja potiče Šibenčane i posjetitelje na jačanje potrebe za knjigom. Ovom manifestacijom želi se dugoročno osigurati kvalitetni književni sadržaji povezivanjem umjetnika različitih izričaja i okupacija.

Međunarodni dječji festival najpoznatiji je šibenski festival i zaštitni znak grada više od pedeset godina. Festival je utemeljen na tri komponente: gradu, djeci i festivalskim zbivanjima. Sami temelj održavanja festivala je unapređivanje estetskog odgoja djece i mladeži te razvijanje svih vrsta umjetničkih oblika dječje kreativnosti.

Supertoona je međunarodna obrazovna manifestacija koja je posvećena praćenju domaće i strane produkcije kratkog filma kroz različite natjecateljske i ostale programe. Cilj ove manifestacije je poticanje djece i mladih na stvaranje animacija.

Adriatic Boat Show nautički je sajam novih i rabljenih plovila s naglaskom na promociji male brodogradnje, što ga čini jedinstvenim u Hrvatskoj i regiji. Adriatic Boat Show daje novi zamah i priliku nautičkom turizmu u Hrvatskoj, posebno na području grada Šibenika i županije. U svom prvom izdanju ova šibenska manifestacija potvrdila se kao vrlo potrebna i vrlo pogodan nautičko-sajmeni spektakl koji je pozicionirao grad Šibenik na nautički kartu svijeta, te pretvorio grad u nezaobilaznu destinaciju u listopadu svake godine.

3.3. Kulturno-povijesna baština

Što se tiče kulturno-povijesne baštine grad Šibenik je bogat mnogim crkvama, tvrđavama, muzejima, kazalištima itd. Crkve koje se izdvajaju su: Crkva i samostan sv. Frane, Crkva sv. Barbare, Crkva sv. Ivana, Crkva sv. Krševana, Crkva Gospe van Grada, Crkva sv. Duha, Crkva sv. Nikole, Crkva Euspenie Bogomateri, Crkva sv. Grgura te Crkva i samostan sv. Lovre.

- **Crkva i samostan sv. Frane**

Podignuta je u drugoj polovici 14.st. na krajnjem jugoistočnom dijelu šibenske povijesne gradske jezgre. Crkva sv. Frane predstavlja prostranu jednobrodnu gotičku građevinu bez dekorativnih elemenata. U samom sklopu kompleksa nalazi se i franjevački samostan koji datira također iz 14.st. te se tamo nalazi i Muzej Sv. Frane.

- **Crkva sv. Barbare**

Spomenik gotičke arhitekture u gradu Šibeniku. Ona je jednobrodna crkva čija je gradnja započela 1400.godine. Iznad glavnog ulaza nalazi se skulptura sv. Nikole koji je djelo talijanskog majstora Bonina iz Milana. Šibenski liječnik Marko je 1419. godine dao izraditi gotički prozor sa zavjetnim kipom koji je postavljen na sjevernom zidu. Danas se u crkvi nalazi mali muzej u kojem su izložena najvrjednija umjetnička djela iz razdoblja 14. do 17.st.

- **Crkva sv. Ivana**

Gotičko-renesansna građevina koja je podignuta u 15.st. pod imenom crkva Sv. Trojstva. Uz južnu stranu crkve, uz stepenište, nalazi se poznato djelo šibenskog graditelja Ivana Pribislavića ukrašeno bas-reljefom. Renesansi prozor nalazi se u podnožju crkve i djelo je poznatog umjetnika Nikole Firentinca, a iznad prozora je reljef s janjetom ispod kojeg je anđeo. Reljefi iznad prozora predstavljaju remek djela srednjovjekovnog graditeljstva Dalmacije. Također, na crkvi se nalazi i zvonik u koji je ugrađen turski sat. Turski sat ima jednu kazaljku, koja je dopremljena iz Drniša nakon što su ga Turci u 18.st. napustili. Godine 1862. nakon snažnog potresa uklonjena je kupola zvonika.

- **Crkva sv. Krševana**

Datira iz 12.st. te je najstarije sačuvani sakralni objekt na području grada Šibenika. Crkva sv. Krševana građena je u romaničkom stilu te je sve do drugog svjetskog rata služila za bogoštovlje a za vrijeme drugog svjetskog rata je oštećena. Nakon restauracije je postala izložbeni prostor Muzeja grada Šibenika.

- **Crkva Gospe van Grada**

Podignuta je na mjestu srednjovjekovnog groblja sa crkvicom sv. Kuzme i Damjana 1452. godine. Godine 1604. započela je adaptacija stare crkve koja je proširena te je

1740. godine dovršena dogradnja nove crkve. Također, izgrađen je i zvonik koji je mostićem spojen crkvom. Na području crkve nekad se nalazilo groblje koje je napušteno 1828. godine.

- **Crkva sv. Duha**

Nalazi se u samom centru grada Šibenika točnije na Trgu Dinka Zavorovića. Crkva je izgrađena u 17.st. prema projektu Antuna Nogulovića. Crkva je ukrašena kamenim pročeljem sa krasnim rozetom u baroknom stilu.

- **Crkva sv. Nikole**

Podignuta je u 17.st. u baroknom stilu, a u njoj se uz više grobnica nalaze i modeli jedrenjaka. Pročelje crkve završava zvonikom, a donji dijelovi su raščlanjeni prozorima i portalom jednostavnih okvira. U unutrašnjosti crkve nalaze se svetački likovi i portreti donatora u pučkim nošnjama i natpisima u kojima se spominju njihova imena.

- **Crkva Euspenie Bogomaterne**

Sagrađena je na mjestu na kojem su templari obitavali u 12.st. Crkva je barokna građevina iz 17.-18.st. do 19.st. to je bila katolička crkva sv. Spasa te je pripadala ženskom benediktinskom samostanu. Godine 1810. dolaskom francuza u grad Napoleon donosi odluku da crkvu predaje pravoslavnom episkopu Benediktu Kraljeviću. Crkva ima barokni zvonik iz 18.st. koji je djelo majstora Ivana Skoka.

- **Crkva sv. Grgura**

Nalazi se u najstarijoj šibenskoj ulici; Ulici Jurja Dalmatinca gdje se nalazi i njegov dom. Crkva ima gotička obilježja te je u njoj postavljena izložba pod nazivom „Juraj Dalmatinac i njegovo djelo izvan Šibenika“.

- **Crkva i samostan sv. Lovre**

Sagrađena je u drugoj polovici 18.st. za potrebe franjevac. Nalazi se u neposrednoj blizini katedrale sv. Jakova. Na pročelju crkve nalazi se portal sa baroknim nadvratnikom. Ispod pročelja sjeverne strane nalazi se spilja Gospe Lurdske. Godine 1650. nasuprot crkve podignut je i franjevački samostan. Glavna zgrada samostana je Foscolova palača koja je ujedno i najljepši primjerak šibenskog stambenog graditeljstva iz 15.st. iz vremena Jurja Dalmatinca. Ono što je zanimljivo u vezi

samostana je da se on proširivao okolnim kućama, ponajviše iznad same crkve te samostan čini kompleks više povezanih kuća.

- **HNK Šibenik**

Hrvatsko narodno kazalište u Šibeniku je osnovano 29. siječnja 1870. godine pod nazivom „Šibensko kazalište“. Zgradu je projektirao trogirski arhitekt Josip Slade Šilović te je zgrada rađena po uzoru na zgrade talijanskih kazališta. Zgrada Šibenskog HNK-a bila je prva i jedina kazališna zgrada u tadašnjoj Hrvatskoj koju nije izgradila država nego 28 dioničara tj. 28 građana Šibenika. Posebna vrijednost kazališta je strop glumišta koji je 1868. godine ukrasio umjetnik iz Trsta Antun Zuccaro sa alegorijskom slikom povijesno znamenitih Šibenčana kao što su: Nikola Tommaseo, Antun i Faust Vrančić, Martin Kolunić Rata, Andrija Medulić i u sredini se nalazila žena koja je bila simbol Dalmacije, naslonjena rukom na kameni grob. Prvi direktor kazališta bio je Talijan Paolo Mazzoleni koji je bio pripadnik ugledne talijanske obitelji te autonomaš. Godine 1872. kazalište dobiva naziv po Franu Mazzoleniju inače poznatom tenoru i ujedno mlađem bratu direktora Paola.

- **Kuća umjetnosti Arsen**

Kuća koja je dobila naziv po Arsenu Dediću, prostor je u kojem se održavaju kino projekcije, koncerti i događanja za djecu. Obnova dvorane, započeta 2013.godine, financirana je sredstvima Grada Šibenika i Ministarstva kulture i medija te je u posljednjoj fazi uređenja financirana sredstvima Tvrdave kulture Šibenik u iznosi od 16 milijuna kuna.

Slika 7: Kuća umjetnosti Arsen

Izvor: Kuća umjetnosti Arsen, <https://kucaarsen.hr/> (15.05.2024.)

Bar Arsen sastavni je dio dvorane, otvoren svakodnevno u redovnom radnom vremenu. Kuća umjetnosti Arsen nova je šibenska pozornica čija se programska strategija temelji na glazbenoj, filmskoj, kazališnoj i plesnoj umjetnosti, vizualnim i multimedijским umjetnostima te programima razvoja publike. Sama dvorana jedinstven je prostor u Hrvatskoj zahvaljujući modularnom podu koji omogućuje brzu i jednostavnu transformaciju prostora. Kuća umjetnosti Arsen svečano je otvorena u lipnju 2021.godine, a nakon godinu dana postojanja na Danima hrvatskog turizma proglašena je kulturnom atrakcijom godine.

4. ANALIZA STANJA TURIZMA U GRADU ŠIBENIKU

U poglavljima analize turističkog prometa i emitivnih tržišta na odabranoj turističkoj destinaciji grada Šibenika analizirani su podaci o dolascima i noćenjima domaćih i stranih turista za godine 2021., 2022. i 2023. godina, također smještajni kapaciteti, udjeli pojedinih turista po segmentima, tablični i grafički prikazi smještaja i dolazaka turista te nautički turizam kao jedan od razvijenijih na Šibenskom području te njegove luke i posjećenost.

4.1. Analiza turističkog prometa grada Šibenika

Na području grada Šibenika nalazi se turistička zajednica grada Šibenika i Turistička zajednica Šibensko-kninske županije. Šibenik se u proteklih desetak godina prometnuo u jednu od najposjećenijih destinacija na Jadranu. Turističkoj renesansi grada Šibenika uvelike je pridonijela obnovi gradskih utvrdi, kulturne baštine, okretanje kulturnom turizmu te organizacija razno raznih kulturnih manifestacija i događanja.

Razvojem turizma u proteklom desetljeću paralelno se razvijala i infrastruktura, povećao se broj smještajnih kapaciteta kao što su hoteli, apartmani, kampovi itd. Najveća turistička tvrtka na području Šibenika je Solaris d.d.

Sezona 2023. godine bila je bolja nego sezona 2022. godine nakon globalne pandemije COVID-a gdje su popunjeni svi raspoloživi kapaciteti. Znatno povećanje cijena osnovnih turističkih usluga, koje je velikim dijelom uzrokovala inflacija i povećanje svih osnovnih troškova, sezona nije bila na očekivanoj razini.

Turistička zajednica grada Šibenika prema podacima sustava eVisitor i eCrew bilježi povećanje od 5% dolazaka i smanjenje od 3% u noćenjima u odnosu na 2022. godinu.

Tablica 2: Ostvareni dolasci i noćenja u 2023. godini

Vrsta smještaja	Dolasci 2023.	Dolasci 2022.	Dolasci 2021.	Indeks dolasci 2023./2021.	Noćenja 2023.	Noćenja 2022.	Noćenja 2021.	Indeks noćenja 2023./2021.
Komercijalni smještaj	245.086	230.192	187.868	130	1.020.563	1.049.949	882.679	116
Nautika	31.919	32.753	29.304	109	211.552	224.800	202.884	104
Nekomercijalni smještaj	1.814	1.677	1.818	100	61.520	59.242	62.904	94
UKUPNO	278.819	264.622	218.990	127	1.293.635	1.133.991	1.148.467	113

Izvor: TZ grada Šibenika, <https://www.sibenik-tourism.hr/> (21.05.2024.)

Turistička kretanja u komercijalnim objektima u 2023. iznosili su ukupno 245.086 dolazaka što je rezultiralo povećanjem za 6% u odnosu na 2022., te ukupno 1.020.563 noćenja, što je rezultiralo smanjenjem od 3%. U 2021. godini dolasci su iznosili 187.868, te ukupno 882.679 noćenja. Broj domaćih dolazaka iznosio je 54.365 tj. povećanje za 19% u odnosu na prethodnu godinu, te 155.983 domaćih noćenja tj. povećanje od 8% u odnosu na 2022. Broj stranih dolazaka iznosio je 190.721 što je povećanje za 3% u odnosu na 2022., te je ostvareno ukupno 864.580 stranih noćenja tj. smanjenje od 5% u odnosu na prethodnu godinu.

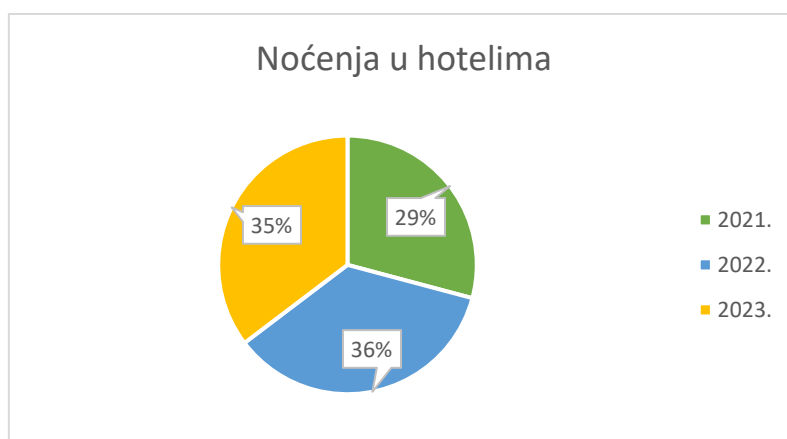
Ostvareni dolasci nautičara u 2023. iznosili su 31.919, dok je u 2022. iznosilo 32.753 što je rezultiralo smanjenjem od 3%. Dok je u 2021. godini ostvareno 29.304 dolazaka. Ostvarena noćenja u nautici u 2023. iznosi su 211.552, a u 2022. iznosilo je 224.800 noćenja, što je rezultiralo smanjenjem od 6%, te u 2021. godini kada je ostvareno 202.884 noćenja.

Turistička kretanja u nekomercijalnim objektima u 2023. iznosili su ukupno 1.814 što je rezultiralo povećanjem za 8% u odnosu na 2022. i ukupno 61.520 noćenja tj. povećanje za 4% u odnosu na prethodnu godinu. U 2021. godini ostvareno je 1.818 dolazaka, s 62.904 noćenja što je rezultiralo najboljim rezultatom u tri posljednje godine. Broj domaćih dolazaka iznosio je 767 tj. povećanje od 0,4% i ukupno 41.830 domaćih noćenja što je rezultiralo smanjenjem od 1%. Broj stranih dolazaka iznosio je

1.047 što je povećanje za 15% u odnosu na 2022., te je ostvareno ukupno 20.008 stranih noćenja tj. povećanje za 15% u odnosu na prethodnu godinu.

Naselja na području grada Šibenika koje imaju samostalne turističke zajednice tj. Grebaštica, Brodarica-Krapanj i Zlarin ostvarile su 279.533 noćenja i 38.803 dolazaka u komercijalnom smještaju te 44.171 noćenja i 1.388 dolazaka u nekomercijalnom smještaju. Stoga je grad Šibenik samostalno ostvario ukupno 1.300.096 noćenja i 283.889 dolazaka u komercijalnom smještaju, dok je u nekomercijalnom smještaju ostvario ukupno 1.405.787 noćenja i 287.091 dolazaka. Sveukupno sa sektorom nautike čini 1.617.310 noćenja i 319.010 dolazaka.

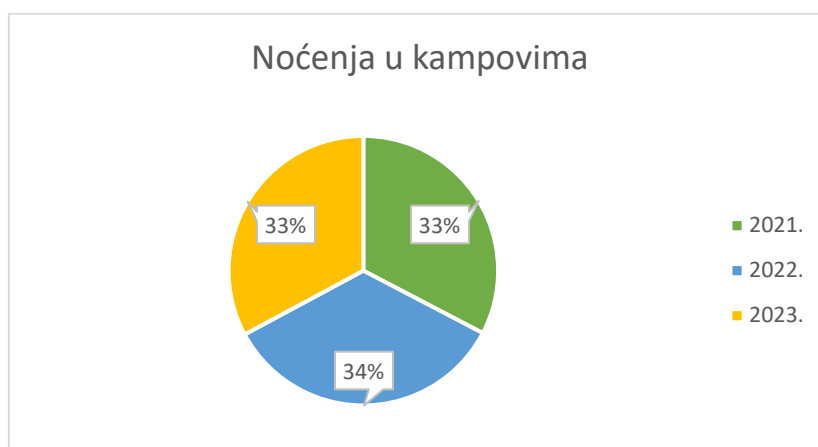
Grafikon 1: Ostvarena noćenja u hotelima

Izvor: Vlastita obrada autora (21.05.2024.)

Hoteli su u 2023. ukupno ostvarili 407.372 noćenja, u 2022. ostvareno je ukupno 409.879 noćenja, dok je u 2021. ostvareno 336.174 noćenja.

Grafikon 2: Ostvarena noćenja u kampovima

Izvor: Vlastita obrada autora (21.05.2024.)

Kampovi su u 2023. ostvarili ukupno 213.454 noćenja, dok su u 2022. iznosila ukupno 224.140, a u 2021. ostvareno je ukupno 212.272 noćenja.

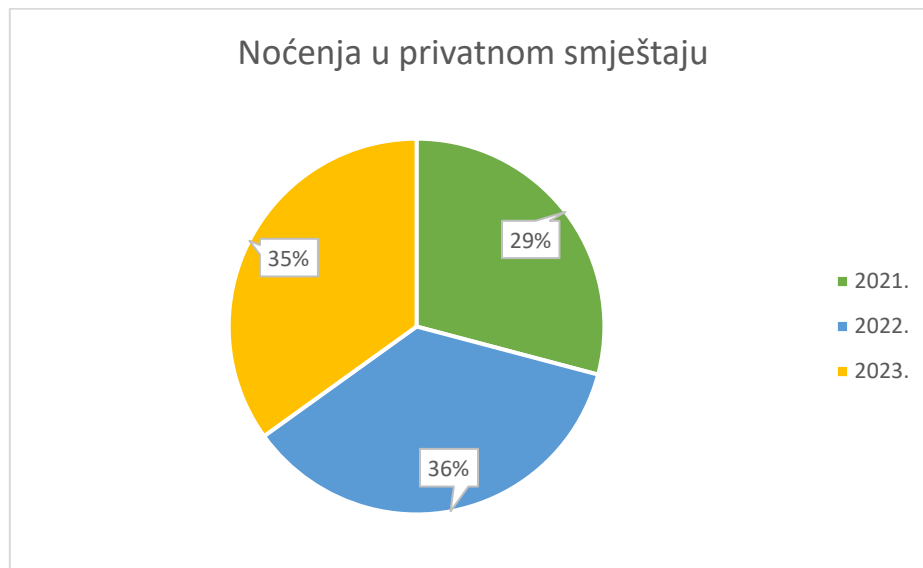
Grafikon 3: Ostvarena noćenja u hostelima

Izvor: Vlastita obrada autora (21.05.2024.)

Hosteli su u 2023. ostvarili ukupno 16.475 noćenja, a u 2022. ostvareno je ukupno 12.316 noćenja, dok je u 2021. ostvareno 10.314 noćenja.

Grafikon 4: Ostvarena noćenja u privatnom smještaju

Izvor: Vlastita obrada autora (21.05.2024.)

Privatni smještaj u 2023. ostvario je ukupno 383.251 noćenja, u 2022. ostvareno je 394.737 noćenja, dok je u 2021. ostvareno ukupno 319.610 noćenja.

4.2. Analiza emitivnih turističkih tržišta grada Šibenika

Promatrajući dinamiku promjena trendova u turizmu i nestabilnost turističke ponude na emitivnim tržištima koje su uzrokovane vanjskim i unutarnjim faktorima sama marketinška strategija se mora prilagoditi trenutnim situacijama na emitivnom tržištu. Pritom je potrebno segmentirati najznačajnija emitivna tržišta za područje grada Šibenika na primarnom, sekundarnom i tercijarnom turističkom tržištu. Kao primarna emitivna tržišta za područje grada Šibenika moramo izdvojiti redovite goste država iz kojih nam ti turisti dolaze u Hrvatsku kao što su: Austrija, Njemačka, Slovenija, Mađarska, Češka, Poljska, Slovačka itd.

U 2023. godini referentne zemlje prema noćenjima su Hrvatska, Njemačka, Poljska, Slovenija i druge zemlje s manjim udjelom noćenja.

Tablica 3: Struktura gostiju po zemljama dolazaka u 2023. godini

Država	Udio u noćenjima
Hrvatska	19,66%
Njemačka	16,28%
Poljska	9,87%
Slovenija	9,22%
Češka	7,72%
Slovačka	6,55%
Austrija	5,61%
Mađarska	4,37%
BIH	2,5%
UK	2,24%
Nizozemska	2,17%
Italija	1,76%
Francuska	1,53%
ostali	10,52%
UKUPNO	100,00%

Izvor: Turistička zajednica Šibensko-Kninske županije <https://www.dalmatiasibenik.hr/>
(21.05.2024.)

Tablica 4: Dolasci i noćenja turista u komercijalnom smještaju

	Dolasci 2023.	Noćenja 2023.	Dolasci 2022.	Noćenja 2022.	Dolasci 2021.	Noćenja 2021.
Strani turisti	190.721	864.580	184.593	905.519	143.202	351.103
Domaći turisti	54.365	155.983	45.599	143.975	42.841	85.076
UKUPNO	245.086	1.020.536	230.192	1.049.494	186.043	436.179

Izvor: Vlastita obrada autora (21.05.2024.)

U 2021. godini prema statistici po državama u sklopu komercijalnog smještaja domaćih i stranih gostiju u gradu Šibeniku domaći turisti su ostvarili 42.841 dolazaka, te 85.076 noćenja, dok su strani turisti ostvarili 143.202 dolazaka i 351.103 noćenja.

U 2022. godini prema statistici po državama u sklopu komercijalnog smještaja domaćih i stranih gostiju u gradu Šibeniku domaći turisti su ostvarili 45.599 dolazaka, te 143.975 noćenja, dok su istoj godini strani turisti ostvarili 184.593 dolazaka, te 905.519 noćenja. Prema usporedbi podataka 2022. godine s 2021. godinom vidno je povećanje u dolascima i noćenjima domaćih i stranih.

U 2023. godini prema statistici po državama u sklopu komercijalnog smještaja domaćih i stranih gostiju u gradu Šibeniku domaći turisti su ostvarili 54.365 dolazaka, te 155.983 noćenja, dok su strani turisti ostvarili 190.721 dolazaka, te 864.580 noćenja. Prema usporedbi podataka 2023., 2022. i 2021. godine vidno je veliko povećanje dolazaka i noćenja domaćih, a posebice stranih turista. Rast dolazaka i noćenja očekuje se i u 2024. godini.

4.3. Analiza smještajnih kapaciteta grada Šibenika

Smještajni kapaciteti na području grada Šibenika iznose 15 000 postelja. Više od dvije trećine smještajnih kapaciteta, odnosno 72% nalaze se u privatnom smještaju. Unutar Šibensko-kninske županije ukupno se nalazi 65 000 postelja koje su u vlasništvu privatnog smještaja. Hotelski kapaciteti raspolažu sa 10 000 posteljina. U gradu Šibeniku nalazi se 13 hotela, od kojih je pet u vlasništvu Amadria Parka, šest hostela, četiri kampa i dvije marine. Na području grada Šibenika nalazi se četiri charter poduzeća. NPC&MARE CHARTER vodeća je charter tvrtka u Hrvatskoj koja posluje

više od 20 godina. Sjedište charter tvrtke nalazi se u marini Mandalina u Šibeniku. Dream Yacht Charter dio je grupacije pod nazivom Dream Yacht Group. Počeci grupacije počeli su na Sejšelima sa samo šest brodova, dok ih sada posjeduju preko 900 u više od 50 destinacija diljem svijeta. Sjedište firme je također u Šibeniku. Keiser Yachting bavi se iznajmljivanjem brodova i jedrilica na jadranskoj obali. Poduzeće ima više od 700 zaposlenih.

Smještajni kapaciteti na području TZ grada Šibenika su prikazani kroz privatni smještaj, hotelski smještaj i kampove. Na području grada Šibenika smještajni kapaciteti (u ležajevima) iznosili su: 9 037 u privatnom smještaju, 4 829 u hotelskom smještaju te 3 630 u kampovima, što je ukupno 19 145 ležajeva u 2023. godini u ukupno 1 649 objekata.

4.4. Analiza turističkog prometa i emitivnog tržišta u nautičkom turizmu grada Šibenika

Nautički turizam uvelike je razvijen u Republici Hrvatskoj zbog iznimno razvede obale koja sadrži više od 1000 otoka, otočića, hridi itd. Šibensko-kninska županija jedna je od najrazvedenijih i najatraktivnijih dijelova Hrvatske zbog velikog broja otoka, čistog mora ali i zbog dva nacionala parka, a to su NP Kornati i NP Krka. Dobra povezanost i opremljenost nautičkih luka Šibensko-kninske županije pomaže daljnjem razvoju ove vrste turizma na području grada, županije ali i države.

Luke nautičkog turizma u RH razvrstavaju se na sljedeće: na sidrišta, privezišta, suha marina i marina.

Sidrište je dio vodnog prostora opremljen opremom za privezivanje plovnih objekata u uvali zaštićenoj od nevremena. Privezište je dio vodnog prostora i dio obale namijenjen za prihvat plovila. Šibenik raspolaže sa dva sidrišta, od kojih se unutarnje sidrište nalazi između otoka Drvenik i Hotelskog naselja Solaris, te od vanjskog sidrišta koje se nalazi na otoku Zlarin, također raspolaže i s jednom lukom „Luka Šibenik“ smještenom u potopljenom ušću rijeke Krke.

Suha marina je dio kopna ograđen i uređen za pružanje usluga ostave i čuvanja plovila te pružanje usluga transporta istih.

Marina je dio vodnog prostora i obale posebno sagrađen i uređen za pružanje usluga veza i čuvanje plovila te smještaj turista u smještajnim objektima marine. Marine su podijeljene na marine na otocima (5), marine uz obalu (6) te jedna marina na području zaleđa.

Marine uz obalu su: Marina „Kremik“ Primošten, Marina „Frpa“ Rogoznica, Marina „Solaris“ Šibenik, „D Marin Mandalina“ Šibenik koja je jedina za prihvat mega jahti na području RH, također imamo još i Marina Vodice te marina DANUVIUS u Tribunju.

Marine na otocima su: ACI marina Jezera (otok Murter), ACI marina „Žut“ (otok Žut), ACI marina Piškera (otok Ponitula Vela), Marina „Betina“ (otok Murter) i Marina „Hramina“ (otok Murter). Marina u zaleđu je ACI marina Skradin.

Najviše nautičara dolazi iz sljedećih zemalja: Njemačka, Austrija, Italija, Slovenija i dr. Velik broj gostiju dolazi i iz Hrvatske.

Ostvareni dolasci nautičara u 2023. iznosili su 31.919, dok je u 2022. iznosilo 32.753, što je rezultiralo smanjenjem od 3%. Ostvarena noćenja u nautici u 2023. iznosi su 211.552, a u 2022. iznosilo je 224.800 noćenja, što je rezultiralo smanjenjem od 6%. Grad Šibenik imao je ukupno 86 posjeta stranih brodova za kružna putovanja te se time smjestio na predzadnje mjesto ispred Rovinja u pogledu luka u Hrvatskoj.

5.ANALIZA DIONIKA

Gospodarstvo Šibenika u velikoj se mjeri temelji na proizvodnji, trgovini i turizmu. Proizvodnja ima godišnji prihod os 260 milijuna eura te je ona najvažniji dio gospodarskog sektora. Trgovina je druga djelatnost po važnosti s ukupnim prihodom od 75 milijuna eura. Po broju poduzetnika, Šibensko-kninska županija nalazi se na 11. mjestu, dok je po broju poduzetnika grad Šibenik prvi po broju poduzetnika.

Najvažnija izvozna djelatnost je proizvodnja aluminijska, nakon čega slijedi brodogradnja i servis jahti i malih brodova te izrada i montaža čeličnih konstrukcija.

5.1. Gospodarski sektor

Proizvodnja ima godišnji prihod od 260 milijuna eura te je ona najvažniji dio gospodarskog sektora. Trgovina je druga važna djelatnost sektora s ukupnim prihodom od 75 milijuna eura. Po broju poduzetnika, Šibensko-kninska županija nalazi se na 11. mjestu, dok je po broju poduzetnika grad Šibenik prvi po broju poduzetnika. Najvažnija izvozna djelatnost Šibenika je proizvodnja aluminijska, nakon čega ju slijede brodogradnja i servis jahti i malih brodova te izrada i montaža čeličnih konstrukcija. U 2021.godini u gradu Šibeniku poslovalo je 1.354 poduzetnika sa 7.032 zaposlenih, što je povećanje za 283 odnosno 4,2% u odnosu na 2020.godinu. Najveće prihode u 2021.godini ostvario je IMPOL-TLM d.o.o. sa dobiti u iznosu od preko 17 milijuna kn (2,3 milijuna eura) te prihod od izvoza u iznosu od 249 milijuna kuna (46,3 milijuna eura).

5.2. Javni sektor

- **Kultura**

Grad Šibenik kao jedinica lokalne samouprave u svom proračunu osigurava sredstva za ispunjenje javnih potreba u kulturi, tehničkoj kulturi i znanosti na području Grada Šibenika, odnosno financiranje raznih manifestacija i kulturnih događanja. Upravni odjel potiče kulturno i umjetničko promicanje Grada, osiguravajući sredstva za zadovoljavanje potreba u kulturi, potiče sponzorstvo i donacija u kulturi, koordinira

izradu i odabir programa javnih potreba u sportu i tehničkoj kulturi, te praćenje, kontrolu i realizaciju programa za razvitak sporta i tehničke kulture. Također upravni odjel bavi se i praćenjem rada drugih javnih i drugih ustanova.

Financiranje kulturnog sektora provodi se kroz proračunske izdatke za Šibensko kulturno ljetovanje, tradicionalne dane i obljetnice kao što su Advent, doček Nove godine, Dan grada, Šibenska noć itd.

Sredstva iz proračuna koja su namijenjena Odjelu za društvene djelatnosti dijele se prema po oblastima kojima Odjel upravlja: predškolski odgoj, socijalna i zdravstvena zaštita, civilno društvo, osnovno školstvo, sport, kultura i tehnička kultura.

Neke od najznačajnijih kulturnih ustanova na području grada Šibenika su: HNK, Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“, Muzej grada Šibenika, Galerija sv. Krševana i Tvrđava kulture Šibenik.

- **Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“**

Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“ Šibenik nositelj je knjižnične djelatnosti u Šibensko-kninskoj županiji, kao matična knjižnica za narodne i školske knjižnice na njezinu području.

Glavne aktivnosti knjižnice su nabava, stručna obrada, čuvanje i zaštita knjižne i ne knjižne građe, izdavanje knjiga, brošura, prospekata i sličnih publikacija. U Knjižnici su ustrojeni sljedeći odjeli: znanstveni odjel, narodni odjel, dječji odjel, audiovizualni odjel, odjel za vizualnu kulturu i zavičajna zbirka. Uvedeni su i novi sadržaji: Igraonica i Računalna radionica u sklopu Dječjeg odjela; Studijska čitaonica, Čitaonica dnevnog tiska, Galerija (za izložbe slika i drugih umjetničkih radova) i Multimedijalna dvorana u kojoj se mogu održati razni sastanci i konferencije. Knjižnica raspolaže s ukupno 3.100 m² prostora, od čega 50 m² otpada na spremišni prostor u tzv. Plavom neboderu.

- **Muzej grada Šibenika**

Muzej grada Šibenika utemeljen je 20. prosinca 1925. godine prilikom obilježavanja tisućite obljetnice hrvatskog kraljevstva a smješten je u bivšoj Kneževoj palači u neposrednoj blizini šibenske katedrale sv. Jakova.

Dio obalnog obrambenog sustava podignut u 13.-14.st. zove se Kneževa palača. Do danas su sačuvana dva krila(južno i zapadno). Godine 1975. dovršena je adaptacija

Kneževe palače te je omogućeno suvremeno funkcioniranje muzeja. Muzej grada Šibenika se brine za šibensku i hrvatsku kulturnu baštinu i to: prikupljanjem, istraživanjem, zaštitom, stručnom obradom, izradom dokumentacije, prezentacijom u svrhu boljeg poznavanja šibenske povijesti te praćenjem suvremenih dostignuća u razvoju najpoznatijih svjetskih muzeja. Muzej grada Šibenika je muzej kompleksnog tipa, a sastoji se od arheološkog, kulturno-povijesnog, odjela novije povijesti i etnografskog odjela. Unutar muzeja djeluje i restauratorska te konzervatorska radionica. U svojim zbirkama čuva brojne predmete muzejske vrijednosti značajne za proučavanje šibenske prošlosti od najstarijih vremena do današnjih dana. Muzej je podijeljen u zbirke: arheološki dio (prapovijest, antika, srednji vijek, podmorska), kulturno-povijesni odjel te odjel novije povijesti (starih majstora, starih grafika, oružja, starih fotografija, razglednica, nakita, smještaja itd. Izvori financiranja muzeja grada Šibenika su: proračun grada Šibenika sa 62,75%, Republika Hrvatska 31%, vlastiti prihod 5,83 %, sponzorstvo 0,1%, donacije 0,06%.

- **Galerija Sv. Krševana**

Osnivač Galerije sv. Krševana je grad Šibenik koja se u dva izložbena prostora bavi galerijskom djelatnošću.

Glavna djelatnost kojom se galerija bavi je organiziranje samostalnih i skupnih izložbi likovnih umjetnika iz Hrvatske i inozemstva te informiranje javnosti o suvremenim kretanjima u likovnom stvaralaštvu. Galerija se također bavi i likovno pedagoškim radom s mladima, te uz stvaralaštvo i stručnu pomoć koju pruža zainteresiranim pojedincima i grupama, sa sličnim institucijama surađuje na brojnim projektima. Galerija nastoji djelovati na podizanju razine vizualne kulture i sveukupnog kulturnog standarda u sredini u kojoj djeluje. Stalna djelatnost Galerije je prikupljanje djela suvremene likovne umjetnosti koje povremeno prezentiraju javnosti.

- **Tvrđava kulture Šibenik**

Tvrđavu kulturu Šibenik osnovao je grad Šibenik 2016. godine. Ona je javna ustanova koja upravlja objektima fortifikacijskog sustava grada Šibenika. Tvrđava kulture afirmira, provodi i potiče kulturno-umjetničko stvaralaštvo te koordinira kulturno-umjetničke aktivnosti od interesa grada u svrhu kulturnog, turističkog i gospodarskog razvoja Šibenika. Danas upravlja dvjema revitaliziranim šibenskim tvrđavama, tvrđavom sv. Mihovila i tvrđavom Barone te njihovim novo osmišljenim sadržajima,

kao i informacijskim uredom City Point. Djelovanje tvrđave kulture usmjereno je na: upravljanje kulturnom baštinom na suvremen i inovativan način koji uključuje i financijsku samo održivost, jačanje percepcije šibenskih utvrda kao platforme za promociju kulturnih i kreativnih industrija kroz organizaciju kulturnih događanja. Ustanova se bavi i pripremom i kandidiranjem kulturnih projekata prema međunarodnim fondovima, koordinira pripremu i kandidiranje kulturnih projekata i drugih subjekata prema međunarodnim fondovima te koordinira kulturno-umjetničke aktivnosti od interesa za grad Šibenik u svrhu kulturnog, turističkoj i gospodarskog razvoja grada.

- **Obrazovne ustanove Šibenika**

Na području grada Šibenika nalazi se veliki broj osnovnih i srednjih škola. U gradu se nalazi 7 osnovnih škola te 9 srednjih škola. Također u Šibeniku se nalazi i Veleučilište kao jedina visokoobrazovana ustanova u gradu. Veleučilište u Šibeniku osnovano je 2006. godine Uredbom Vlade RH. Veleučilište uspješno provodi četiri preddiplomska studija a to su: turistički menadžment, Poslovna informatika, upravni studij te studij prometa. Također šibensko veleučilište nudi i dva specijalistička stručna studija: menadžment i upravni studij.

5.3. Civilni sektor

Civilno društvo predstavljaju građani koji se nalaze u različitim skupinama, bilo to individualne ili organizirane, uključuju se u javni prostor i zastupaju različite interese i vrednote.

Civilni sektor čine neprofitne, to jest neovisne i nevladine organizacije građana u obliku udruga i zaklada. Izrazite društvene usluge u gradu te snažna urbanizacija priobalnog prostora uslijed poslovanja i turističkih kretanja dodatno bi potaklo osnaživanje civilnog sektora s većim udruživanjem građana u oblicima društvenog i javnog života.

Prema podacima iz Registra udruga, u 2024. godini na području grada Šibenika aktivno je bilo ukupno 540 udruga. Udruge imaju za zadatak izraziti društveni angažman stanovnika i potencijal u stvaranju kvalitetnijih društvenih odnosa. Također, na području grada Šibenika aktivno djeluju i dvije zaklade.

Grad Šibenik sa svojom suradnjom s udrugama u kulturi očituje se u različitim financijskim i nefinancijskim podrškama koje grad pruža kroz projekte i programe od interesa za javno dobro.

U današnje vrijeme turizam se sve više okreće prema održivom turizmu i ekološkom značaju, a samim time je potreban posebna pažnja za zaštitu okoliša i edukaciju mlađih naraštaja.

Na prostoru grada Šibenika djeluju udruge koje za cilj imaju zaštitu i očuvanje prirode, održivi razvoj, kultura i umjetnost, te mnoge druge udruge od kojih su neke: Društvo naša djeca Šibenik, Šibenska građanska liga, Ekološka udruga zdrava voda, Glazbena udruga Šibenik koncert i drugi.

- **Udruge**

1. Šibenska udruga Mladih - osnovana je 2009.godine, za cilj ima educiranje i poticanje vještina kod mladih ljudi za aktivnim sudjelovanjem u društvenim procesima, stvaranjem uvjeta za život mladih te prostora za razvoj kreativnih i socijalnih potencijala. Područja kojima se udruga bavi su: demokratsko građanstvo, ljudska prava, obrazovanje, kultura i umjetnost, zaštita okoliša i slično.

Udruga je surađivala sa brojnim udrugama kao što su: Grad Šibenik, Šibensko-kninska županija, O.B. Šibenik, Gradska knjižnica Juraj Šižgorić, MOMBS, Dječji vrtić Osmijeh, Obiteljski centar Šibensko-kninske županije, TZ Šibensko-kninske županije, Klub mladih Šibenik, GU „Šibenski kanal, Volonterski centar „MI“, Info zona Split, Volonterski centar Zagreb s kojima su provodili razne projekte i drugi.

2. Udruga turističkih vodiča „Mihovil“ Šibenik- osnovana 2006.godine za vrijeme lošeg položaja turističkih vodiča na području županije. Vrlo su važni i prepoznati kao dio turističke ponude grada Šibenika kroz razne projekte, edukacije, volonterske radove od strane lokalne zajednice ali i na državnoj razini. Materijalna i nematerijalna baština predstavlja važan dio jer je rezultirala raznim, mnogobrojnim nagradama i priznanjima te je zbog toga na vrhu razvoja turističke djelatnosti.

3. Udruga za zaštitu potrošača Šibensko-kninske županije „PLAVI VAL“ je udruga za zaštitu potrošača koja se nalazi unutar Saveza za zaštitu potrošača Hrvatske „Potrošač“ te je specijaliziran za problematiku zaštite prava potrošača na području turističko-ugostiteljskih usluga, ekologije i održivog razvoja. Cilj ove udruge

je informirati i educirati potrošče putem medija i radionica i dr. kako bi potakli studente i mlade stručnjake da se bave proučavanjem problema na tržištu.

4. Sportsko ribolovni klub „Arbun“ je jedan od najatraktivnijih sportsko ribolovnih klubova u Šibeniku, osnovan 2011.godine. Cilj udruge je razvoj sportsko ribolovnog turizma na moru i zaštita ribljeg fonda, razvijanje sportske svijesti i najvažniji cilj je širenje ekološke svijesti svih članova radi zaštite mora i podmorja od zagađivanja.

- **Zaklade**

1. Zaklada za studente Veleučilišta u Šibeniku osnovan je 2014.godine sa svrhom trajnog pružanja novčane potpore akademskoj zajednici kroz razne aktivnosti, kao što su poboljšanje studentskog standarda, podrška projektima za gospodarski i društveni razvoj lokalne i regionalne zajednice te nagrađivanje postignuća na području znanosti, umjetnosti i razvoju civilnog društva, koji su danas vrlo bitna stavka u razvoju turizma.

2. Zaklada „Budi Foodie“ osnovao ju je nositelj Michelinove zvjezdice, hrvatski ugostitelj Rudolf Štefan, a svrha joj je pružiti financijsku potporu mladim ljudima od 16 do 26 godina u sektoru ugostiteljstva kroz razne procese edukacija, školovanja i stažiranja. Najveći problemi sa kojima se zaklada susreće je nedostatak financijskih sredstava, nedostatak adekvatnog prostora, manjak tehničkih sredstava, administracija i drugi.

6. ANALIZA STANJA TURISTIČKIH ZONA GRADA ŠIBENIKA

Turističke zone predstavljaju zone ili područja prostornih ili urbanističkih planova koja su određena za turističku namjenu. Dije se na tri područja:

- turistička zona T1- hotelska naselja,
- turistička zona T2- apartmanska naselja i
- turistička zona T3- kampovi ili autokampovi.

Na području grada Šibenika nalaze se ugostiteljsko-turističke zone i ugostiteljsko-turističke zone u naseljima. UTZ obuhvaća: Amadria Park (Solaris), Podsolarsko, Jadrija, Kaprije, Zlarin (Punta Oštrica, Obojan), Jsenovo (Krapanj, Žaborić, Grebaštica), Jadrtovac i Žirje, dok UTZN obuhvaća: dijelove poluotoka Zablaće, Mandalina, Brodarica, Krapanj, Zaton i Raslina.

Turistička zona Amadria Park (Solaris) je hotelsko naselje koje se sastoji od 5 luksuznih hotela, najvećeg konvencijskog centra u Hrvatskoj, Aquaparka, Dalmatinskog Etno sela, En Vogue Beach Clupa, Yacht Marines, Camping Park te brojnih drugih sadržaja.

Ciljevi uređenja turističke zone su:

- rekonstrukcija smještajnih objekata i kamp smještaja u skladu sa zahtjevima turističkog tržišta,
- proširenje aqua-parka,
- izgradnja podzemnih i nadzemnih garaža,
- izgradnja pratećih sadržaja,
- povećanje standarda smještaja na pet i više zvjezdica,
- povećanje kvalitete okoliša,
- proširenje hotelskog smještaja na prostoru kampa,
- proširenje sportsko-rekreacijskih sadržaja,
- proširenje ponude u segmentu nautičkog turizma i
- izgradnja dva priveza.

Slika 8: Turistička zona Amadria Park (Solaris)

Izvor: Amadria Park, <https://www.amadriapark.com/hr> (21.05.2024.)

Naselje Podsolarsko nalazi se na samoj obali mora između Šibenika i naselja Brodarice. Područje je zamišljeno kao stambeno naselje s turističkim kapacitetima. Područje je neizgrađeno i nije komunalno opremljeno, te se Planom planira izgraditi cjelokupnu infrastrukturnu mrežu koja obuhvaća vodoopskrbu, odvodnju oborinskih i sanitarnih voda, elektroopskrbu, plinoopskrbu i dr.

Tvrtka „Olimp Engineering“ provela je projekt pod nazivom „Podsolarsko Riviera“, te se na tom području planira izgradnja novog stambenog naselja Podsolarsko ukupne površine od oko 6 ha, koja će se realizirati kroz 4 faze izgradnje (A, B, C, D), a koje će uključivati izgradnju građevina stambene namjene (S) tj. obiteljskih kuća i više stambenih zgrada i mješovite namjene-pretežito stambene (M1) tj. samostojećih građevina i višestambenih građevina.

Slika 9: Podsolarsko Riviera

Izvor: Olimp Engineering, , <https://olimp.hr/projekt/podsolarsko> (17.05.2024.)

Planirana je izgradnja 45 objekata sa ukupno 260 stanova. Javna prometnica će također biti osigurana internim pješačkim putevima te pješačko-biciklističkim stazama.

U 2023. godini donesena je Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja rekreacijske zone Podsolarsko. Razlozi za izradu i donošenja Plana su: uređenje prostora obuhvata Urbanističkog plana uređenja rekreacijske zone Podsolarsko čime se planiraju:

- zabavni sadržaji,
- poticanje gradnje biciklističkih staza,
- očuvanje kvalitetnog visokog zelenila,
- uređenje i transformacija prostora u području od važnosti za identitet grada,
- gradnja i uređenje otvorenih sportsko- rekreacijskih terena i igrališta,
- gradnja pratećih sadržaja ugostiteljske, trgovačke, poslovne i sl. namjene (bez mogućnosti gradnje stambenih i smještajnih građevina,
- gradnja građevina pratećih sadržaja kao niskih samostojećih građevina s najviše dvije nadzemne etaže i dr.

Jadrija je gradsko kupalište i vikend naselje osnovano 1921. godine, a danas nosi titulu kulturnog šibenskog kupališta te je prepoznatljiva po kabinama u različitim bojama.

Naselje Jadrija smješteno je pet kilometara zapadno od grada Šibenika. Nalazi se nedaleko ulaza u kanal Sv. Ante uz izuzetno razvedenu obalu i čisto more sa pogledom na brojne otoke i otočiće. Naselje je izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko-turističke namjene (T3).

Osnovna namjena prostora je turistička zona T3, sportsko rekreacijska namjena, uređena morska plaža, trafostanica i zaštita zelene površine.

Osnovni ciljevi prostornog uređenja turističke zone Jadrija je stvaranje uvjeta za jačanje gospodarstva u budućnosti, mogućnost razvoja ostalih djelatnosti i očuvanje i zaštita okoliša. Od ostalih ciljeva važni su:

- rekonstrukcija postojeće infrastrukture te izgradnja nove,
- očuvanje prostornih posebnosti naselja,
- unapređenje naselja i komunalne infrastrukture,

- racionalno korištenje i zaštita prostora u odnosu na postojeće i planirani broj stanovnika,
- gradnja i uređenje pratećih sadržaja kampa (recepcija, sanitarni objekti, objekti trgovačke, ugostiteljske i uslužne djelatnosti) i
- uređenje plaže bez mogućnosti uređenja privezišta.

Slika 10: Naselje Jadrija

Izvor: Visit Croatia, <https://www.visit-croatia.hr/> (21.05.2024.)

Otok Zlarin je najbliži otok šibenskog arhipelaga, odvojen je Šibenskim kanalom te se na otoku nalaze dva manja naselja, Borovica u Oštrica. Otok nema razvijene cestovne prometnice te je otok bez prometa osobnih automobila, dok se opskrba električnom energijom odvija iz pravca Zablaća i otoka Obojana.

Slika 11: Otok Zlarin

Izvor: TZ Šibensko-kninske županije, , <https://www.dalmatiasibenik.hr/> (17.05.2024.)

Uređenje površine naselja i njene namjene iskazuju se kroz mješovitu namjenu, javne i društvene sadržaje, gospodarska namjena te zelene površine. Ugostiteljsko turistička namjena-hoteli (T1) planirana je na izdvojenom građevinskom području, izvan naselja, na vrhu poluotoka Oštrica. Prostor na poluotoku pruža mogućnost izgradnje turističkih sadržaja sa različitim smještajnim i pratećim sadržajima. Prednost ovog prostora za stvaranje kvalitetne turističke ponude daje mogućnost gradnje priveza, sportsko rekreacijskog centra, te uređenje plaža i obalne šetnice uzduž čitave obale poluotoka.

Osnovni razvojni problemi Zlarina mogu se definirati kao sljedeći:

- Zlarin sve više poprima karakter sezonskog naselja,
- izostanak proizvodnih i nedostatak uslužnih djelatnosti,
- nedostatak turističke infrastrukture,
- nedostatak adekvatnih turističkih smještajnih kapaciteta,
- nedovoljno uređeni i održavani javni prostori,
- nedostatak rekreacijskih i sportskih sadržaja,
- nedostatak adekvatnih puteva,
- neplanska izgradnja i
- šumski požari.

Opći ciljevi razvoja otoka Zlarina baziraju se na revitalizaciji otoka stvaranjem povoljnih uvjeta za održivi razvoj. Obnavljanje i poticanje novih gospodarskih aktivnosti, stvaranje uvjeta za razvoj različitih vidova turizma, unaprjeđenje i razvoj komunalne i specifične turističke infrastrukture.

7. SWOT ANALIZA GRADA ŠIBENIKA

SWOT analiza predstavlja analizu unutarnjeg i vanjskog okruženja grada, unutarnji čimbenici su snaga i slabosti dok su vanjski prilike i prijetnje.

SWOT analizu koristimo prilikom utvrđivanja sadašnjeg ali i budućeg položaja grada u odnosu na konkurenciju. Svako okruženje ima svoje čimbenike s kojima utječe na razvoj turizma u Šibeniku, čimbenici mogu biti ljudi, financijsko stanje, prirodne nepogode, inflacija i dr.

Prepoznate snage potrebno je iskoristiti te na njima graditi nove smjerove razvoja. Prepoznate slabosti potrebno je pretvoriti u snage odnosno sanirati njihov negativni utjecaj. Prilike je potrebno iskoristiti kao pogonsku silu za razvoj. Prijetnje su vanjski negativni faktori utjecaja koje je potrebno ublažiti ili ako je moguće anulirati.

Tablica 5: SWOT analiza grada Šibenika

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">• Amadria Park (Solaris, hoteli, Camping Resort, Beach Resort)• Razvijenost nautičkog turizma• Bogata kulturna baština (UNESCO- Tvrđava sv. Nikole i Katedrala sv. Jakova)• Kvalitetna i tradicionalna gastronomska ponuda• Visoko kvalitetna kulturna osnova- Stara gradska jezgra• Široki raspon manifestacija• Zaštićena priroda• Prometna dostupnost• Zaštita okoliša i održivi razvoj turizma	<ul style="list-style-type: none">• Nedovoljan broj projekata za sufinanciranje od strane EU fondova• Manjak brodskih linija za otoke te visoka cijena karti• Nedovoljna valorizacija i promocija resursne atrakcijske osnove• Neiskorištenost muzeja• Nedostatak smještajnih kapaciteta u gradu• Nepostojanje javne gradske plaže• Nedostatak ponude lokalnih brendova

<ul style="list-style-type: none"> • Visoka kvaliteta mora za kupanje • Uređene šetnice: Brodarica i Obala-Pekovac • Blizina nacionalnih parkova 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak potrebne infrastrukture za potrebe nautičara • Nedovoljan broj nautičkih i sportskih lučica • Manjak poljoprivredne proizvodnje za potrebe u turizmu • Nedostatak zdravstvene infrastrukture i subjekata za obrazovanje
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • EU fondovi • Inovativni turistički proizvodi • Iskorištavanje kulturnih resursa za daljnji razvoj turizma i brendiranje grada • Razvoj biciklističkih i pješačkih staza i turističke infrastrukture • Bolja prometna organiziranost • Povezivanje trgovine, poljoprivrede i turizma • Plasman autohtonih proizvoda u turizmu • Izgradnja terminala Vrulje za razvoj cruising turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepovezanost kulturnog i turističkog sektora • Devastacija i/ili zapuštanje resursa • Nedostatak ulaganja u kvalitetu i raznolikost smještajnih kapaciteta • Prijetnja nestanka manifestacija na otocima zbog nedostatka sredstava • Inflacija • Gospodarska kriza • Odlazak stanovništva • Pandemije / ratovi • Povećanje broja vezova u Prokljanskom jezeru i izgradnja Golf igrališta u Skradinu- prijetnja onečišćenju mora

Izvor: Vlastita izrada autora (21.05.2024)

SWOT analiza prikazuje da ga grad Šibenik još ima mjesta za napredak u pogledu različitih infrastrukturnih čimbenika te uključenost lokalne zajednice.

Grad Šibenik ima više snaga i prednosti nego mana i slabosti. Što se snaga tiče ističu se razni hoteli, kampovi, razvijenost nautičkog turizma, tvrđave, kulturna baština, neposredna blizina nacionalnih parkova te kvalitetna hrana. Slabosti koje se izdvajaju na području grada Šibenika su nedostatak smještajnih kapaciteta u samom centru grada, nepostojanje javne gradske plaže, neiskorištenost muzeja, nedostatak zdravstvene infrastrukture. Prilike grada Šibenika kao i većine hrvatskih gradova su EU fondovi, daljnje prilike za Šibenik su daljnji razvoj biciklističkih i pješačkih staza, plasman autohtonih proizvoda u turizmu, bolja prometna organiziranost, iskorištavanje kulturnih resursa za daljnji razvoj turizma i brendiranje grada. Prijetnje koje su istaknute su depopulacija, inflacija, razne gospodarske krize, nedostatak investicija u kvalitetan smještaj, pandemije, ratovi, prijetnja nestanka manifestacija te devastacija resursa.

8. SPECIFIČNI OBLICI TURIZMA GRADA ŠIBENIKA

U ovoj točki analizirat ćemo neke od specifičnih oblika turizma na području grada Šibenika. Analizirat ćemo nautički turizam te opisati njegove početke, razvoj te daljnja ulaganja u nautički turizam, spomenut ćemo između ostalog i avanturistički, kulturni, etno turizam, gastronomski, zdravstveni i poslovni turizam.

8.1. Nautički turizam

Nautički turizam u Hrvatskoj se značajnije počeo razvijati sedamdesetih godina prošlog stoljeća, da bi pred početak Domovinskog rata dosegnuo značajne kvantitativne i kvalitativne razmjere te je bio poznat u svijetu, posebno na Mediteranu, čemu je, između ostalog, doprinio i tadašnji brand hrvatskog nautičkog turizma ACY (Adriatic Club Jugoslavija), danas ACI (Adriatic Croatia International Club).¹ Hrvatska ima povoljne uvjete za daljnji razvoj nautičkog turizma, od kojih se ističu prirodni, kao što su: razvedena obala i mnogobrojni otoci, pogodni uvjeti za rekreativnu plovidbu, čisto i toplo more, raznolikost krajolika i naselja te postojeća nautička infrastruktura, blizina glavnih emitivnih tržišta itd.

Zakon o turističkoj djelatnosti definira nautički turizam kao „plovidbu i boravak turista-nautičara na plovnicama i boravak u lukama nautičkog turizma radi odmora i rekreacije.”² Nautički turizam može se provoditi na vodi i uz vodu, te se time radi o vrsti turizma koja obuhvaća boravak turista na plovilima za razonodu, sport i rekreaciju, te boravak u lukama nautičkog turizma, odnosno u marinama, te s time povezanim aktivnostima.

U stručnom i pojmovnom smislu nautički turizam dijelimo na tri osnovna oblika: luke nautičkog turizma, charter i krstarenje.

¹ Čorak S., Mikačić V. : Hrvatski turizam : plavo, bijelo, zeleno, Institut za turizam, Zagreb, 2006. str. 39

² **Zakon o turističkoj djelatnosti**, „Narodne novine“, 8/1996, čl. 52

Luka nautičkog turizma su poslovno funkcionalne cjeline u kojima pravna ili fizička osoba posluje i pruža turističke usluge u nautičkom turizmu te druge usluge za potrebe turista.

Charter podrazumijeva iznajmljivanje plovila nautičarima na određeni vremenski period. Plovni objekt namijenjen je nautičarima za njihove potrebe radi odmora i rekreacije u trajanju do ili preko 24 sata te je opremljen za višednevni boravak nautičara.

Krstarenje ili cruising (eng.) podrazumijeva višednevni boravak turista na velikim putničkim brodovima za kružna putovanja radi odmora, zabave, opuštanja itd. Takav oblik putovanja povezan je sa pristajanjem brodova u jednu ili više luka u kojima turisti mogu posjetiti destinacije u koje su uplovili. Plovilo za krstarenje namijenjeno je za turističke usluge prijevoza turista u trajanju preko 24 sata a na njima se pružaju i razne druge usluge poput usluge hrane, pića, smještaja, zabave, opuštanja i itd.

U gradu Šibeniku postoji razvijena ponuda za nautički turizam, a tome uvelike pomaže razvedenost obale, otoci u šibenskom arhipelagu, ali i blizina NP Kornata koji su jedno od najpogodnijih lokaliteta za nautičare zbog prekrasnog mora, netaknute prirode te veliki broj otoka, uvala u vezova za plovila. Iz godine u godinu nautički turizam u Šibensko-kninskoj županiji te samom gradu Šibeniku raste te se ubrzano razvija. Za daljnji razvoj nautičkog turizma bitno je ulaganje u infrastrukturu, luke, ponudu te u spomenute plave zastave kao sigurnost kvalitete more i morskog života. Unutar županije postoji 12 marina koje raspolažu sa preko 3000 vezova, od čega se 930 vezova nalazi na kopnu (suha marina).

Vrsta Marina kategorizira se u sljedeće kategorije od najniže prema najvišoj:

1. dva sidra
2. tri sidra
3. četiri sidra i

4. pet sidara.³

Marine koje se nalaze u Šibeniku Marina D-Marin Mandalina i Amadria Yacht Marina.

- **Marina D-Marin Mandalina**

Marina D-Marin Mandalina smještena je u samom dnu u prirodno zaštićenoj uvali Šibenskog kanala te nosi oznaku najviše kategorije marina u RH. Član je turske firme „Dogus Group“ koja, osim D-Marin marine, posjeduje desetak marina diljem Mediterana (Turska, Grčka, Hrvatska i Crna Gora). Marina D-Marin Mandalina jedina je hrvatska marina posebno dizajnirana za prihvat mega jahti na hrvatskoj obali Jadranskog mora. Također, marina je prepoznata od strane prestižnog londonskog The Yacht Harbour Association, od koje je stekla pravo nošenja ocjene „Pet zlatnih sidara“.

Slika 12: Marina D-Marin Mandalina

Izvor: D-Marin, <https://www.d-marin.com/> (17.05.2024.)

Marina je prirodno zaštićena od svih vjetrova; poluotok ju štiti od bure, dok je od južnog vjetra područje marine zaštićeno betonskim plutajućim lukobranom. D-Marin Mandalina raspolaže kapacitetom od 452 veza, nudi prihvat plovila od 10 do 70m dužine; maksimalni gaz d 5,5 metara te nudi prihvat katamarana. Marina raspolaže sa 30 suhih vezova, pokretnom dizalicom od 50 tona i visokotlačno pranje trupa. U marinu

³ Pravilnik o kategorizaciji luke nautičkog turizma i razvrstavanju drugih objekata za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata, NN 120/2019, čl. 21

je uloženo preko 50 milijuna eura za opremanje, unapređenje i izgradnju hotela. Marina pruža usluge nadzora nad plovilima, priključak na vodu i struju, parking, usluge električara, održavanje ventilacije i klime, usluge čišćenja itd. Marina nudi razne sadržaje kao što su luksuzni hotel i resort, barove, restoran, kafić, trgovine, spa i wellness centar s dva bazena. D-Resort Šibenik nalazi se u sklopu marine te raspolaže sa 2 restorana i barovima koji nude najbolja hrvatska i internacionalna jela i vrhunska vina. Unutar hotela D-Resort Šibenik nalaze i trgovine koje nude ekskluzivne brendove, uključujući i nautičke brendove za brod i more. In-Formal Boutique nudi svojim kupcima vrhunske brendove odjeće, dok u trgovinama nautičke opreme poput Henry Lloyda i Aqua of moguća je kupovina potrepština za brod, plažu i vodene sportove.

- **Amadria Yacht Marina**

Amadria Yacht Marina nalazi se u uvali uz Amadria Park Šibenik Camping, te je specifična zbog svog geografskog položaja, prekrasnog šibenskog arhipelaga s brojim otocima, otočićima i hridi i svoje blizine s nacionalnim parkovima Krka i Kornati. Svojim krajolikom, mediteranskom vegetacijom i kristalno čistim morem privlači brojne nautičare iz cijelog svijeta. Marina nudi 196 morska veza, recepciju, suvenirnicu, restoran, dizalicu nosivosti 5 tona, pumpu za pranje te platformu za održavanje plovila, video nadzor i opskrbu strujom i vodom.

Slika 13: Amadria Yacht Marina

Izvor: Amadria Park Camping, <https://amadriaparkcamping.com/> (17.05.2024.)

8.2. Kulturni turizam

Kulturni turizam definira se kao putovanje osoba izvan stalnog mjesta boravka, motivirana u potpunosti ili djelomično interesom za povijesno, umjetničko ili znanstveno nasljeđe društvene zajednice, regije, grupe ili institucije (Stilberg, 1995.).⁴

Kulturni turizam predstavlja značajan potencijal za Šibenik zbog svoje povijesti i kao jedan od najstarijih gradova na jadranskoj obali. Područje grada Šibenika krase bogata kulturna baština u koju se uvrštavaju sakralni spomenici, samostanski mediteranski vrt, gradske straže, arheološko nalazište Danilo, klape i dr.

- **Danilo**

Poznato arheološko nalazište na području Šibensko-kninske županije. Udaljeno je 15 kilometara od centra Šibenika. Na lokalitetu su pronađeni brojni predmeti iz vremena neolitika, ostatci rimskih i ilirskih tragova te nalazi novijeg doba. Lokalitet datira iz vremena neolitika, prije otprilike sedam tisuća godina. Kultura koja se razvila na tom prostoru naziva se „Danilska kultura“, koja je postala dio domaće i svjetske literature, a obilježavaju je lijepo oblikovane i pečene posude, lonci, zdjelice, tanjuri te pribor za jelo. Danilsku kulturu najbolje predstavlja posuda Rhyton, koja je ukrašena posuda na četiri noge s velikom ručkom za nošenje. Danilo je bio važno prometno čvorište između Salone i Scradone prema unutrašnjosti. Dosad je istraženo preko 2700 četvornih metara naselja u kojem se živjelo od 5300. do 4900. godine prije Krista. Godine 2023. arheolozi su na lokalitetu Danilo ispod današnje crkve otkriveni ostaci rimskog hrama. Po mišljenju mnogih arheologa, na tom lokalitetu nalaze se još rimske terme i ostatke foruma.

Glavni proizvod kulturnog turizma su kulturne ture koje obuhvaćaju kulturno-povijesne, arheološke i vjerske karakteristike određene destinacije. U Šibeniku broj kulturnih tura je velik te zadovoljava potrebe turista dok na nivou županije broj kulturnih tura nedovoljno iskorišten, iako ima velike potencijale. Kulturno-povijesna baština nije turistički valorizirana i predstavlja prijetnju, te je zbog toga potpisan dokument „Strategija razvoja inovativnog turizma grada Šibenika“ koji temeljen na ideji bolje

⁴ Čorak S., Mikačić V. : op. cit., str. 121

turističke valorizacije vrijednih resursa kojima Grad raspolaže. Time je za daljnji razvoj kulturnog turizma važno stalno ulagati u infrastrukturu, u razvoj novih kulturnih tura, prilagoditi ture raznim turističkim grupama (tržištima), adaptirati, prilagoditi i transformirati postojeće kulturne resurse.

8.2.1. Etno turizam

Etno turizam predstavlja jedan od oblika kulturnog turizma, koji na pojedinim područjima Šibensko-kninske županije može postati i primarni oblik turizma. Velik broj napuštenih naselja na području županije, ali i okolice grada Šibenika, predstavlja veliki potencijal daljem razvoju etno turizma. Napuštena naselja mogu se transformirati u etnosela koja će prikazivati povijesti i tradicije kraja u kojem se nalaze. Etnoland Dalmati u Pakovom Selu savršen je primjer takvog etnosela koji pokazuje povijest svojega kraja, ali i način života lokalnog stanovništva. Etnoland Dalmati je druga najposjećenija destinacija u zaobalju Šibensko-kninske županije, odmah iz NP Krka, te je pravi primjer kako jedno etnoselo može izgledati i koje sadržaje mora pružati kako bi postiglo velike uspjehe.

- **Dalmatinsko etno selo**

Smješteno je u srcu Amadria Parka te je jedan od najpoznatijih brendova Amadria Parka. Dalmatinsko Etno Selo naziva se još i „živi muzej“, prenosi tradiciju lokalne hrane u realističnom i ruralnom ambijentu. Selo predstavlja praktično iskustvo objedovanja koje nije samo ritual, već i način života. Sastojci koji se koriste u kuhinji za pripremu tradicionalnih jela organski se uzgajaju i beru. Na jelovniku etno sela nalaze se i domaći proizvodi lokalnih obrtnika.

Slika 14: Dalmatinsko etno selo

Izvor: Amadria Park Camping, , <https://amadriaparkcamping.com/> (17.05.2024.)

Gosti mogu uživati u tradicionalnim jelima Dalmacije i svjedočiti pripremi autentičnih jela na licu mjesta, upoznati se sa starim poljodjelskim zanatima i tradicionalnim alatima. Što se hrane tiče, gosti mogu probati i uživati u ribi, plodovima mora, domaćem kruhu, siru, maslinovom ulju i domaćoj rakiji. Neka od jela koja su poznata u tom kraju su soparnik (pita s blitvom) te prsnac (slatka i slana torta od sira). Jedna od zanimljivosti šibenskog kraja je ta da su na neolitičkim arheološkim nalazištima Pokrovnik kod Drniša i Danilo našli tragove fermentiranih mliječnih proizvoda na lončarstvu čiji nastanak datira prije 7200 godina. Taj podatak znači da je proizvodnja sira za 4000 godine starije nego što se ranije mislilo zbog nalazišta u Egiptu.

- **ETNOLAND Dalmati**

ETNOLAND Dalmati nalazi se u Pakovom Selu nedaleko od NP Krka i grada Šibenika. ETNOLAND nudi svojim gostima i turu koja se djelomično odvija vani. Tura se odvija tijekom cijele godine bez obzira na vremenske uvjete. Dva su načina za provođenje ETNOLAND Experience, a pritom se zabaviti i naučiti puno o Hrvatskoj ali i o Dalmaciji. Prvi način za pojedinačne posjetitelje je rezervirati audio turu i uživati u iskustvu ETNOLANDA vlastitim tempom, te je idealno za broj posjetitelja koji se kreće od 1-9 osoba. Drugi način je da gosti rezerviraju turneju ETNOLAND Experience s članom seoske obitelji i pripovijedanjem priča uživo, te se može rezervirati i za veće grupe. Sve ture uključuju piće dobrodošlice te degustaciju poznatog drniškog pršuta i domaćeg vina. Posjet ETNOLANDU završava tradicionalnim jelom ispod peke. Neka od jela ispod peke koja se nude su: janjetina, teletina, svinjetina, piletina te krumpir i povrće ispod peke. Osim peke, nude se i ostala tradicionalna jela poput domaćeg drniškog pršuta i sira, pašticada s njokima, janjetina s ražnja, palenta s umakom od rajčice itd. ETNOLAND također nudi i mogućnost održavanja raznih konferencija i događanja. Konferencije i događanja mogu primiti od 10-500 sjedećih mjesta ili do 200 stajaćih mjesta, te se sva događanja mogu odvijati u bilo koje doba dana.

8.3. Zdravstveni turizam

Zdravstveni turizam je pružanje zdravstvenih usluga; terapijski postupci, zdravstvena njega te postupci medicinske rehabilitacije uz mogućnost korištenja prirodnih ljekovitih činitelja, uz pružanje ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu. Ujedno uključuje medicinski turizam, lječilišni turizam i medicinski wellness.

Grad Šibenik, zahvaljujući blagoj klimi, blizini mora te prirodnim bogatstvima, je područje blagotvornog djelovanja na zdravlje gdje čovjek živi u suživotu s očaravajućom prirodom. Uz mnoge aktivnosti, te jednu od najzdravijih kuhinja na svijetu, bogata wellness ponuda i visokokvalitetne specijalizirane stomatološke usluge, jedinstvena su spona zdravlja, sporta i ljepote. Ravnoteža duha i tijela iznimno je bitna jer omogućava drugačiji, zdraviji i kvalitetniji život.

- **Mediterranean Garden Wellness & Spa**

Mediterranean Garden Wellness & Spa nalazi se u sklopu hotela Amadria Park Ivan u Šibeniku. Gosti imaju široku lepezu ponuda kao što su: grijani zatvoreni bazeni, parne saune, zone za opuštanje, Vitamin bar i Wellness shop, masaže i spa tretmani te fitness zona.

Slika 15: Mediterranean Garden Wellness & Spa

Izvor: Amadria Park Hotel, <https://amadriaparkcamping.com/?nowprocket=1>
(21.05.2024.)

Za pripadnice nježnijeg spola tijekom cijele ove godine vrijedi posebna ponuda u kojoj ako se okupi ženska ekipa imaju niz pogodnosti. Ponuda uključuje: smještaj u odabranoj kategoriji sobe, bogati buffet doručak, korištenje svijetla sauna, korištenje fitness centra, radionica pravilne rutine njege lica, radionica koktela, koktel po osobi, korištenje vanjskih sportskih terena, 10% popusta u trgovinama i parking.

- **Jure Spa**

Jure spa nalazi se u sklopu hotela Amadria Park Jure u Šibeniku. Jure Spa nudi luksuznu lepezu usluga i masažnih tretmana. Sadržaji koje spa nudi uključuju: finsku saunu, bio saunu, parnu saunu i tihi relaksacij. Također, od ostalih sadržaja nudi se: čajni salon, vanjski bazen s morskom vodom u kojem se može uživati u podvodnoj masaži. Saune imaju staklene zidove koji otvaraju pogled prema vanjskom bazenu, prostoru za sunčanje i ležaljka te pogledom na more. Novo u ponudi što Jure Spa nudi su: tajlandska masaža, Led Light Beauty Mask te egzotični Spa ritual. Tajlandska masaža predstavlja oblik kombiniranih terapija koja u svojim tretmanima obuhvaća cijelo tijelo, um i duh. Led Light Beauty Mask je specijalizirani tretman infracrvenim svjetlima potiče prirodnu proizvodnju kolagena, zateže opuštenu kožu, smanjuje bore i fine linije, tretira akne i upale. Egzotični Spa ritual obuhvaća piling tijela frangipani cvijetom, umatanje u frangipano ulje te opuštajuću masažu cijelog tijela. Masaža pomaže u otklanjanu stresa, glavobolje, preopterećenosti i lošeg osjećaja te otklanja probleme sa spavanjem.

- **Bellevue Wellness & Spa**

Bellevue Wellness & Spa smješten je u Superior City Hotelu Bellevue u Šibeniku. Uključuje spa centar otvorenog tipa u kojem se gosti mogu opustiti u relax zoni s malim bazenom, finskom i turskom saunom uz nekoliko tretmana za tijelo te fitness centar. Bellevue Wellness&Spa nudi razne usluge kao što su: njega lica, njega tijela, razni rituali, masaže tijela, stopala, vrata,leđa i masaža vlasišta.

- **D-Resort Šibenik**

D-Spa raspolaže kvalitetnim wellnesom i spa ponudom. Gosti mogu uživati u spa uslugama svjetske klase koje pružaju visokokvalificirani stručnjaci i terapeuti u najmirnijem okruženju. Zaposlenici spa centra koriste ekskluzivne i jedinstvene proizvode za njegu kože, poput Bernard Cassiere & Thalgo. Spa centar namijenjen je za odrasle, mlađe osobe od 16 godina smiju koristiti samo vanjske sadržaje. Spa centar nudi usluge njege lica, tretmane za tijelo, masaže, razne rituale, tretmane za trudnice, tretmane za muškarce, rituale za parove te osobni trening joge.

8.4. Gastronomski turizam

Grad Šibenik i njegova okolica bogati su raznim gastronomskim specijalitetima. Na gastronomsku ponudu grada Šibenika utjecala su mnoga carstva i njihove kuhinje poput Venecije, Osmanskog carstva te Austro-Ugarske. Uz svježije namirnice te pripremu s malo začina i začinskog bilja (osim peršina, češnjaka, luka i lovora), šibenska je kuhinja tipična dalmatinska kuhinja gdje je sastavni dio svakog jela domaće maslinovo ulje. Neka od jela koja se stoljećima pripremaju na šibenskom području su razna morska jela kao što su: dagnje na buzaru, buzara o rakova, brudeti, rižoti te razne riblje juhe. Od tradicionalnih deserata Šibenik je poznat po kroštulama, fritulama, rožatama i favetama. Šibenik je poznat i po vrhunskim vinima ali i po daleko poznatoj šibenskoj Travarici.

Vina po kojima je Šibenik poznat svakako je vino Babić koji se proizvodi u primoštenskim vinogradima te je daleko poznato visokokvalitetno crno vino. Uz autohtone crne vinske sorte poput spomenutog babića, regija posjeduje sorte poput plavine i lasine. Također zastupljena su i bijela vina poput sorata debit, maraština i pošip. Na području grada Drniša nailazimo na sortu merlot. Prošek je jedinstveno slatko vino karakteristično za Šibensko-kninsku županiju te se to vino proizvodi od prosušenog grožđa i dio je dalmatinske tradicije. Uz spomenutu šibensku travaricu županija je poznata i po raznim rakijama kao što su: rakija od suhих smokava, orahovac, rakija od žižula, višnjevac i loza.

Primorski dio šibensko-kninske županije oslanja se na morske specijalitete poput pržene ribe, dagnji na buzaru, brudet te rižoto s morskim plodovima. Šibenski i Zatonski zaljev najpoznatija su mjesta na dalmatinskoj obali za uzgoj dagnji. Dagnje u tim zaljevima rastu tri do pet puta brže nego bilo gdje u svijetu. Glavni preduvjet za kvalitetan uzgoj dagnji je bočata voda koja nastaje miješanjem mora i vode iz Prokljanskog jezera koji proizlazi iz rijeke Krke.

Kontinentalni dio županije odnosno Zagora poznata je po svojim specijalitetima koji se temelje na mesu i krumpirima. Drniški kraj poznat je po pršutu ali i specijalitetima kao što je teletina ili janjetina ispod peke sa krumpirima. Skradin ima svoja mesna jela poput koptlja i skradinskog rižota te morskih jela poput bižota i ćokalice, voćne deserte poput skradinske torte, bruštulana, smokava i oskoruša.

8.5. Poslovni turizam

Šibenik i cijela Šibensko-kninska županija puni su prirodnih ljepota, kulturno-povijesnih znamenitosti koje čine idealan spoj za razvoj poslovnog turizma u obliku raznih kongresa, sastanaka, team buildinga i insentive programa (program poticanja na suradnju). Šibenik i njegova regija nudi niz prostora i dvorana za sastanke. Sve bogatija MICE ponuda kontinuirano raste i napreduje te uz vrhunsku uslugu, sigurnost i kongresne centre u Šibeniku, nudi i jedinstven ambijent s kojim se malo koji grad na svijetu može pohvaliti, a to je ambijent šibenskih tvrđava u prvom redu se to odnosi na tvrđavu Barone i tvrđavu sv. Mihovila koje nude nezaboravan pogled na grad te šibenski arhipelag. Posebno na tim tvrđava se organiziraju razne radionice, skupovi, event, kulturne i glazbene svečanosti ali i poslovni sastanci.

- **Konvencijski centar Šibenik**

Konvencijski centar Šibenik nalazi se u sklopu Amadria Parka, te je najveći i najmoderniji konvencijski centar u Hrvatskoj te ujedno i vodeća MICE lokacija. Konvencijski centar Šibenik predstavlja odličan spoj poslovnosti i ugodne opuštenosti, savršeno mjesto za organizaciju različitih vrsta događanja. Centar nudi 11 najsuvremenijih multifunkcionalnih dvorana za sastanke koje se protežu na tri kata, te kapacitet glavne dvorane može primiti do 1500 sudionika, dok je maksimalni ukupni kapacitet za 2500 osoba.

Slika 16: Konvencijski centar Šibenik

Izvor: Amadria Park Hotel, <https://amadriaparkcamping.com/> (21.05.2024.)

U sklopu Amadria Park resorta nalazi se nekoliko hotela koji također imaju konferencijske prostore, hoteli Ivan, Niko i Jure te novi Mediterranean Conference Experience – namjenski prostor za događanja, gastronomski i zabavni centar. Centar pruža ugodno mediteransko okruženje te nudi razne zabavne atrakcije poput mini golfa, Dalmatia Aquaparka, Galija Explorer Shipa i drugi. U centru je dostupan različiti izbor restorana i barova, gdje se na jednom mjestu nalazi sve potrebno za organizaciju događaja.

- **D-Resort Šibenik**

D-Resort Šibenik je fleksibilan boutique hotel koji s visokim budžetnim razredom pruža prilike pri organiziranju manjih evenata. Unutarnji i vanjski prostori resorta iskorištavaju se u poslovne svrhe i društvene događaje. D-Resort nudi tri potpuno opremljene dvorane za sastanke, od koje najveća dvorana ima kapacitet za 160 osoba. Uz dostupnu podršku pri organizaciji, poslovni gosti slobodne trenutke mogu iskoristiti uz opuštanje uz spa tretmane u resortu, istraživanje sadržaja u Šibeniku, kao i posjete nacionalnim parkovima.

- **Interpretacijski centar „Civitas Sacra- Sveti grad“**

Interpretacijski centar „Civitas Sacra- Sveti grad“ smješten je uz katedralu Jakova u palači Galbiani, te u multimedijalnoj dvorani prima do 100 osoba, s omogućenim pristupom za osobe s invaliditetom.

U Šibeniku se također nalaze dva nova poduzetnička centra - Adriatic Business Center ABC i Centar za poduzetništvo i nove tehnologije „Trokut“, koji uz zajedničke radne prostore i urede raspolažu i s dvoranama za sastanke i različita događanja uz kreativnu, inovativnu i tehnološki poticajnu atmosferu.

8.6. Avanturistički turizam

Avanturistički turizam predstavlja skup sportsko-rekreacijskih aktivnosti poput kajakinga, kanjoninga, raftinga, hikinga, slobodnog penjanja, wind surfinga i dr. Zajednička im je karakteristika valorizacija atraktivnih dijelova prirode, a posebnu atraktivnost imaju prostori s potpuno netaknutom prirodom gdje se turist prepušta doživljaju autentične dalmatinske prirode. Avanturistički turizam sa svojim karakteristikama prirodne osnove, čini oblik turizma koji potiče turiste na aktivaciju

unutar destinacije te potiče turističku valorizaciju zaobalja i otočja. Avanturistički turizam ima veliki potencijal za turistički razvoj u gradu, ali i županiji te je usklađen s načelima održivog i ekoturizma.

Glavni motivi dolaska turista u destinaciju grad Šibenik su kupanje, sunčanje i pasivni odmor, a glavne aktivnosti u destinaciji su plivanje i kupanje. Grad Šibenik nudi niz sportsko-rekreacijskih aktivnosti za turiste kao što su bungee jumping, ronjenje, paintball, planinarenje, jahanje, biciklizam, windsurfing, zipline, kayaking, yoga (aktivni odmor), tenis i plivanje.

Avanturizam (Šibenik- Dalmatia AvanTourism)

Globalni turistički trendovi ukazuju na porast aktivnosti turista u destinaciji i sve veći interes među turistima za avanturističkim i sportskim aktivnostima, sukladno tome razvijen je turistički proizvod Avanturizam (Šibenik- Dalmatia AvanTourism) koji obuhvaća različite avanturističko-sportske aktivnosti.

Slika 17: Zipline i Kayaking u Šibeniku

Izvor: Turistička zajednica grada Šibenika, <https://www.sibenik-tourism.hr/>
(21.05.2024.)

Turistički proizvod organiziran je kao modularni proizvod u kojem turisti mogu sami kreirati svoj proizvod prema vlastitim preferencijama. Kako bi se dodatno razvio potrebno je izgraditi i unaprijediti postojeću infrastrukturu potrebnu za korištenje lokaliteta, odmorišne točke, staze te razvoj iznajmljivanja i servisiranja opreme avanturističkim turistima.

9. ZAKLJUČAK

Grad Šibenik nalazi se u srednjoj Dalmaciji te je administrativno, kulturno, političko, obrazovno i gospodarsko središte Šibensko-kninske županije. U sastavu grada Šibenika nalazi se 31 naselje, 6 otoka i 24 otočića. Prvi put se spominje na Božić 1066. godine. Šibenik nazivaju i Krešimirovim gradom. Šibenik prema zadnjem popisu stanovništva ima 42.599 stanovnika. U neposrednoj blizini nalaze se dva nacionalna parka, a to su NP Krka i NP Kornati. Gospodarstvo Šibenika temelji se na turizmu, trgovini i proizvodnji. Grad je bogat raznim prirodnim i antropogenim turističkim resursima. Od prirodnih resursa ističu se razni otoci šibenskog arhipelaga te NP Krka i NP Kornati, dok se od antropogenih resursa ističu šibenske tvrđave te katedrala sv. Jakova. Nautički turizam iznimno je jak unutar Šibensko-kninske županije, ali i unutar samog grada zbog mnogobrojnih otoka. Također, u Šibeniku postoje i razni drugi specifični oblici turizma poput avanturističkog, poslovnog, zdravstvenog, kulturnog, etno turizma i gastronomskog turizma. Grad Šibenik posjeduje značajne prirodne i kulturne resurse koju mu pružaju veliki potencijal za daljnji razvoj specifičnih oblika turizma. Daljnjim ulaganjima u turističku infrastrukturu i turističku ponudu, Šibenik može postati još zanimljivija destinacija koja može privlačiti turiste tijekom cijele godine. Daljnji razvoj specifičnih oblika turizma može imati značajan pozitivan utjecaj na lokalnu zajednicu. Uključivanje lokalnih stanovnika u turističke aktivnosti, kao što su turistički obilasci, razne radionice i kulturne manifestacije, može stvoriti dodatne izvore prihoda lokalnom stanovništvu ali i povećati zapošljavanje lokalnog stanovništva. Kvalitetna infrastruktura presudna je za uspješan razvoj specifičnih oblika turizma. To uključuje izgradnju i održavanje objekata poput hotela, motela, restorana, turističkih centara, ali i poboljšanje transportne povezanosti i pristupa atrakcijama. Unapređenje prometne povezanosti i infrastrukture može olakšati pristup Šibeniku i svim njegovim ljepotama, poboljšati iskustvo posjetitelja i povećati privlačnost same destinacije. Grad Šibenik ima sve predispozicije da bude jedan od glavnih destinacija na ovom dijelu Mediterana.

POPIS LITERATURE

Stručna literatura

1. Čavlek. N.: Turizam : ekonomske osnove i organizacijski sustav, Školska knjiga, Zagreb, 2011.
2. Čorak S., Mikačić V. : Hrvatski turizam : plavo, bijelo, zeleno, Institut za turizam, Zagreb, 2006.
3. Gržinić, J.: TURIZAM I RAZVOJ; Rasprava o globalnim izazovima, Sveučilište Juraja Dobrile u Puli, Pula, 2018.

Internetske stranice

1. Amadria Park. Dostupno na: <https://www.amadriapark.com/hr/> (17.05.2024.)
2. Državni zavod za statistiku. Dostupno na: <https://dzs.gov.hr/> (17.05.2024.)
3. Hrvatska gospodarska komora. Dostupno na: <https://www.hgk.hr/> (17.05.2024.)
4. Hotel Bellevue. Dostupno na: <https://www.bellevuehotel.hr/hr/hotel.html> (17.05.2024.)
5. Ministarstvo pravosuđa i uprave. Dostupno na: <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge> (17.05.2024.)
6. Ministarstvo pravosuđa i uprave. Dostupno na: <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!zaklade> (17.05.2024.)
7. Pravilnik o kategorizaciji luke nautičkog turizma i razvrstavanju drugih objekata za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata, NN 120/2019, čl. 21 (17.05.2024.)
8. Turistička zajednica grada Šibenika. Dostupno na: <https://www.sibenik-tourism.hr/> (17.05.2024.)
9. Turistička zajednica Šibensko-Kninske županije. Dostupno na: <https://dalmatiasibenik.hr/> (17.05.2024.)

10. Zakon o turističkoj djelatnosti, „Narodne novine“, 8/ 1996, čl. 52. Dostupno na:
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1996_01_8_119.html

POPIS ILUSTRACIJA

POPIS TABLICA

Tablica 1: Manifestacije grada Šibenika	13
Tablica 2: Ostvareni dolasci i noćenja u 2023. godini.....	21
Tablica 3: Struktura gostiju po zemljama dolazaka u 2023. godini	24
Tablica 4: Dolasci i noćenja turista u komercijalnom smještaju.....	25
Tablica 5: SWOT analiza grada Šibenika	39

POPIS SLIKA

Slika 1: Grad Šibenik.....	3
Slika 2: Katedrala sv. Jakova.....	9
Slika 3: Tvrđava Barone	10
Slika 4: Tvrđava sv. Mihovila	10
Slika 5: Tvrđava sv. Nikole	11
Slika 6: Tvrđava sv. Ivana	12
Slika 7: Kuća umjetnosti Arsen	18
Slika 8: Turistička zona Amadria Park (Solaris)	35
Slika 9: Podsolarsko Riviera.....	35
Slika 10: Naselje Jadrija	37
Slika 11: Otok Zlarin.....	37
Slika 12: Marina D-Marin Mandalina.....	44
Slika 13: Amadria Yacht Marina	45
Slika 14: Dalmatinsko etno selo.....	47
Slika 15: Mediterranean Garden Wellness & Spa	49
Slika 16: Konvencijski centar Šibenik	52
Slika 17: Zipline i Kayaking u Šibeniku.....	54

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Ostvarena noćenja u hotelima.....	22
Grafikon 2: Ostvarena noćenja u kampovima	22
Grafikon 3: Ostvarena noćenja u hostelima	23
Grafikon 4: Ostvarena noćenja u privatnom smještaju	23